

GLASILO OBČANOV

GLASILO SKUPŠČINE OBČINE LITIJA

DECEMBER 1991, ŠT. 11

POŠTINA PLAČANA NA POŠTI LITIJA

KONJAR MARKO
C.kom.Staneta 5
61270 LITIJA

OB PRAZNIKU – PRIZNANJE

Velike in odločne so bile besede priznanja, ki jih je pesnik in akademik Ciril Zlobec izrekel ljudem in partizanskim borcem ob 50-letnici bitke na Tisju. V prvem letu narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda je bila to ena največjih preizkušenj našega upora, našega boja za osvoboditev. Ljudje in njihovi borci so bili eno. Njihov skupni boj je izražal vso moč stoletnega sna slovencev, da bi zaživel v samostojni in neodvisni Sloveniji. Ta nečloveški napor slovenskega naroda in njihov narodnoosvobodilni boj je svet priznal. Bitka na Tisju je svetel delček tega boja in prav je, da v spomin na to bitko praznujemo.

Od lanskega praznika do letošnjega smo prehodili dolgo in trnovo pot, za katero nekateri potrebujejo več desetletij. Kar nam ni bilo v celoti dano z narodnoosvobodilnim bojem, uresničujemo sedaj. Uspeh plebiscita 23. decembra lanskega leta je slovenskemu narodu naznanilo zvonjenje zvonov in zvok siren. Razglasitev samostojne in neodvisne države Slovenije, 26. junija, hrumenje tankov in zastrašujoči piski nadzvočnih letal, ne v pozdrav mladi državi ampak, da bi jo uničili, zbrisali, poteptali. Da bi zadušili slovensko pomlad. Vsi Slovenci smo bili tedaj kot eden, v obrambi komaj novorojene domovine. V kratki a siloviti vojni smo obranili najmlajšo državo na svetu. Tedaj je ta boj svet priznal. Sedaj tečejo naša prizadevanja na drugih področjih, na

področjih mednarodnega priznanja naše države Republike Slovenije. Upravičeno pričakujemo, da se bo to zgodilo v teh prazničnih decembrskih dneh ali bližnji prihodnosti. Vsa uspešna rezeševanja problemov, s katerimi smo se soočali v preteklem letu izražajo tudi spoznanja, da smo jih lažje reševali tedaj, kadar smo našli moči in z besedami razreševali razlike v mišljenjih, ki so se pojavljale tako med posamezniki ali med političnimi strankami, medsebojne prepire pa puščali ob strani. Tako se poskušamo ravnati in delovati tudi v občini. Menim, da smo bili na tem področju uspešni, kar dokazuje razpoloženje med ljudmi, v posameznih naseljih, krajevnih skupnostih in občini v celoti, takrat ko se zberemo tudi v teh težkih osamosvojitvenih časih, da prisostvujemo uspešno izvedenim nalogam, kot so otvoritve Osnovne šole na Dolah, nove pošte v Gabrovki, večnamenske dvorane v Litiji, Veterinarske postaje v Litiji, moderniziranja in asfaltiranja cest, gradnja vodovodov in drugih objektov, ki izhajajo iz planskih nalog. Nepozabna so doživetja ob takšnih prilikah v Podšentjurju, na Mačkovcu, Velikem Vrhu, Vintarjevcu, Javorju, Dragovškem in drugod, kar nas vse obvezuje, da poskušamo tako delovati tudi v prihodnje.

Prepričan sem, da se bomo po tej poti lažje spopadli s problemi, ki nam jih prinaša vsakdanje življenje. Tako bo lažje vsem nam, tudi našim vodilnim ljudem v podjetjih, ki se krševito in največkrat uspešno borijo s težavami, s katerimi se danes srečuje gospodarstvo v Sloveniji. Živimo v medsebojnem zaupanju, pogovarjamo se in pozabimo na prepire.

PRESEDNIK SKUPŠČINE OBČINE LITIJA
Mirko Kaplja

PRIREDITEV OB PRAZNIKU OBČINE LITIJA 24. 12. 1991

5. 12. 1991 ob 17. uri Otvoritev razstave starih razglednic »Spomin na Litijo« v avli občinske skupščine Litija

7. 12. 1991 Odprto prvenstvo Litija v kegljanju za paraplegike

8. 12. 1991 od 7. do 10. ure Tradicionalni XI. spominski planinski pohod na Tisje izpred spomenika NOB v Litiji

13. 12. 1991 ob 18. uri Koncert v počastitev 40. obletnice smrti skladatelja Petra Jereba, izvajata MoPZ Lipa Litija in Oktet Valvasor v osnovni šoli na Graški Dobravi

14. 12. 1991 ob 18. uri Koncert Mešanega pevskega zbora KUD Jevnica in Moškega pevskega zbora KUD Bizovik v zadržnem domu v Jevnici

16. 12. 1991 ob 20. uri Zaključna slovesnost odprtega prvenstva Litije v kegljanju v počastitev občinskega praznika na Kegljišču v Litiji

20. 12. 1991 ob 18. uri Počastitev 90-letnice rojstva dramatika dr. Slavka Gruma v veliki sejni dvorani Skupščine občine Litija

20. 12. 1991 ob 14. uri 40-letnica podjetja Kovina Šmartno pri Litiji

21. 12. 1991 ob 12.30 Božično-novoletni »Živ-Žav« v športni dvorani v Litiji

23. 12. 1991 ob 15. uri Odkritje kipa Janezu Vajkardu Valvasorju na gradu Bogenšperk

23. 12. 1991 ob 18. uri Osrednja slovesnost ob občinskem prazniku v avli občinske skupščine Litija

Vsem občanom čestitam ob občinskem prazniku, 24. decembru, želim miru in sreče za božične praznike ter voščim veselo in zdravo novo leto 1992

Mirko Kaplja v imenu Skupščine občine Litija

VABILO

Skupščina občine Litija vabi občane na
proslavo

ob prazniku občine Litija, ki bo v ponedeljek, 23. 12. 1991, ob 18. uri v avli občinske skupščine Litija, Jerebova ul. 14.

Mladi krščanski demokrati za obnovo razdejane in požgane knjižnice v Vukovarju

Knjiga seže dlje od meča

Sosednja Hrvaška se nahaja v ognju in ruševinah. Najplemenitejši zakladi ter spomeniki, ki so priče stoletij žive ustvarjalnosti hrvaškega in s tem evropskega duha, so med najljubšimi tarčami pobesnelih agresorjev.

Tudi nam – mladim krščanskim demokratom vest nalaga narediti po svojih skromnih močeh vse, da brutalna agresija ne bi zmagovala nad vrednotami duha, miru in sožitja.

Verjamemo, da knjiga seže od meča. V tej veri in s polnim elanom začujemo pomembno humanitar-

no in kulturno akcijo. V njej naj bi prispeval vsak vsaj eno knjigo v kateremkoli jeziku. Ne takšne, ki nam je odveč, ki leži nekje zaprašena ali strgana; ampak knjigo, ki jo cenimo.

Verjamemo v uspeh, ker menimo, da akcija nagovarja vsakega med nami, naš čut za solidarnost do sočludi v stiski, ki gradi mostove sožitja in pripadnosti.

Svoje prispevke lahko oddate vsako sredo (od 1. 1. 1992) od 16. do 17. ure v prostorih SKD, Valvasorjev trg 1, v Litiji.

OO MKD Litija

Slovenski krščanski demokrati – odbor Litija

Adventni čas, dolgi zimski večeri nam ponujajo lepo priložnost za dobro pripravo na božič. Ta družinski praznik že 2000 let prinaša človeštvu novo upanje. Tudi simboli adventni venec, jaslice in božično drevesce so trdno zakoreninjeni v naših domovih, celo nevernim nekaj pomenijo. Vsem članom SKD, vsem občanom občine Litija, posebej še vsem, ki so v tiskah, želimo

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER MIR IN SREČO V LETU 1992

Obisk ministra Petra Venclja

Na povabilo krščanskih demokratov iz Litije, bo v petek, 20. decembra 1991, prišel v Litijo minister za šolstvo, dr. Peter Vencelj.

Tu bo priložnost, da se na kulturnen način pogovorimo o problemih šolstva, organizaciji, financiranju, programih in normativih.

Srečanje bo ob 16. uri popoldne v mali dvorani občine Litija. Vabimo učence, starše, dijake in študente, predvsem pa učitelje in seveda vse, ki jih to področje zanima.

Vesel božič in srečno novo leto 1992 želita vsem bralcem Glasila občanov uredniški odbor in Prelest, Ljubljana

(M. Gaspari: Božični večer)

Kaj je kapitalizem?

(ir) Na povabilo Mladih krščanskih demokratov je 23. novembra predaval v Litiji medškofijski asistent za študente Milan Knep, in sicer na temo: Kaj je kapitalizem. Svoje izvajanje je oprl predvsem na švicarskega ekonomista in poslovneža Daryla Gaya, ki se trenutno mudi v Ljubljani kot predavatelj političnih in gospodarskih tem.

Služiti ljudstvu

V novembru je Gospodarski svet Slovenske kmečke zveze - ljudske stranke izdelal razširjeni program in politično usmeritev stranke v desno - sredinsko.

Program temelji na spoštovanju tradicionalnih narodovih vrednot, krščanskem etosu, na spoštovanju vsakega posameznika, družine in na socialni pravičnosti. Posebna pozornost je tudi posvečena strankini organiziranosti in upoštevanju temeljnih načel za graditev družbe kot celote. To pa pomeni zbornično organiziranje na vseh nivojih, ki bo garant za graditev sodobne družbe ne glede na menjavo političnih struktur na oblasti.

Osnovno načelo programa je poštenost do volilcev oz. do obljub, ki smo jih dali pred volitvami. Prav čas od volitev do danes je pokazal, kdo je resno vzel svoj program. SKZ-LS se lahko za vztrajanje pri uresničevanju svojega programa in volilnih obljub gotovo pohvali. Tu je osamosvojitve Slovenije, uspešna obramba v poletni agresiji, saj smo za vse to dali absolutno podporo. Kot pa veste, je lastninsko vprašanje razdvojilo

Svojim članom in simpatizerjem, kakor tudi vsem ostalim občanom naše občine želimo vesel božič in srečno ter uspehov polno novo leto 1992.

Zeleni Litije

slovenski politični prostor, kar je slabo, kajti dokler lastnina ne bo imela pravega lastnika, ne bo vlaganja tujega kapitala v naše gospodarstvo (poleg priznanja Slovenije). To pa pomeni še večjo brezposelnost, revščino, pa tudi nepravilno prilaščanje premoženja z divjo privatizacijo.

Prav zato je socialni del programa tudi eden od bistvenih delov, ki govori, kako bi socialno breme pravično razdelili na vse sloje prebivalstva. Razvojno pa se program opira predvsem na naravne danosti Slovenije.

Tako je izjemnega pomena samooskrba Slovenije s kvalitetno, zdravo, doma pridelano hrano, zaščita in obnoveitev poseljenosti podeželja, razvoj turizma, bančništva in trgovine ter razvoj prilagodljivih gospodarskih obratov.

Vse to pa lahko dosežemo s spoštovanjem človekovega dostojanstva in narodno slogo, kjer bo politika v službi ljudstva brez kakršnihkoli interesov. In prav to hočemo poudariti z razširitvijo programa Slovenske kmečke zveze - ljudske stranke.

Franci Rokavec

SDP

**STRANKA
DEMOKRATICE
PRENOVE
SLOVENIJE**

Koga naj povabimo v goste?

V prizadevanju, da bi različna gledanja političnih strank čimbolj razvidno predstavili, je SDP Litija v preteklem letu organizirala več javnih tribun, okroglih miz in razprav, katerih gostje so bili tudi naslednji znani politiki z republiške ravni:

Miran Potrč

Tone Peršak

Milan Balazic

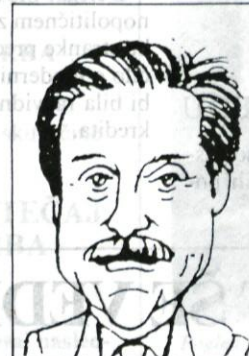
Peter Bekeš

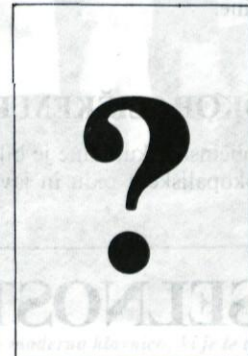
Sonja Lokar

Stane Vljaj

Franci Pivec

Tako mislimo o splavu

Za vsako mater, ki živi s svojim otrokom od njegovega spočetja naprej, je življenje, ki ga posreduje, ena izmed največjih vrednot in nedotakljivo.

Zlasti v zadnjem času se mnega in zahteve po popolni zakonitvi pravice (?) do splava celo v naši novi ustavi (!) zložno stopnjujejo v vrstah zagovornikov.

Matere se ob vseh teh zahtevah čutimo zapostavljene in celo ogrožene; še bolj pa nas prizadeje dejstvo, da je nemočno bitje, ki se šele pripravlja na življenje, lahko prepuščeno na milost in nemilost močnejšega.

Edino žena, ki čuti in nosi novo življenje v sebi, ve, kako enkrat je čudež življenja, zato vam sporočamo: v imenu nas vseh, naših otrok, vseh nerojenih in za ves naš narod: pustite jih živeti!

Zene pri SKD-Odbor Litija

Voščilo ob božiču, dnevu samostojnosti in novem letu

Vsem občankam in občanom občine Litija želimo vesele in blagoslovljene božične praznike, polne miru, medsebojnega spoštovanja in družinske sreče. Dan samostojnosti Slovenskega naroda naj nas utrdi v medsebojni slogi in spoštovanju slehernega občana za dvig materialnih in duhovnih vrednot življenja.

V letu, ki prihaja, vam želimo obilo sreče, zdravja in uspešnosti v mirni Sloveniji!

Pridružujemo se tudi čestitkam ob prazniku občine Litija!

Podružnica Slovenske kmečke zveze – ljudske stranke
Litija

V začetku prihodnjega leta nameravamo nadaljevati s prireditvijo, ki smo jo naslovili DIALOG V LITIJU in v kateri bi soočili različna gledanja pozicije in opozicije.

Vas, spoštovane bralke in bralci pa prosimo, da nam pomagate pri odločitvi, koga naj povabimo v goste. Na priloženem kuponu nam na naslov SDP Litija, Trg na Stavbah 1, Litija, sporočite, katerega slovenskega javnega delavca (politika, znanstvenika, kulturnika) želite slišati na takšni prireditvi. Potrudili se bomo, da v Litijo v resnici pride in mu tudi poiskali primerne sogovornika. V eni naslednjih številkih bomo objavili rezultate. Med vsemi prispelimi predlogi pa bomo pet bralcev – predlagateljev izžrebali in jih nagradili s knjižnimi nagradami.

Vaše predloge sprejemamo do 10. januarja.

SDP Litija

PREDLAGAM, DA KOT GOSTA PRIREDITVE »DIALOG V LITIJU«,

POVABITE _____

MOJ NASLOV JE: _____

SKUPŠČINSKA KRONIKA

NOVI ZAPLETI

Zapleti okrog spremembe odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v občini Litija se nadaljujejo. Na novembrskem skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine je bila sprememba tega odloka namreč odložena z dnevnega reda. Do tega je prišlo na pobudo delegatov zbora krajevnih skupnosti, ki so menili, da je potrebno pred dokončnim odločanjem o tem odloku organizirati javno razpravo v krajevnih skupnostih. Zanimivo je, da je odlok v skupščinskem postopku že od letošnjega aprila, tako da je njegovo sprejetje negotovo. Na dnevni red občinske skupščine naj bi ga predvidoma ponovno uvrstili v začetku leta 1992.

POVEČANJE OBČINSKEGA PRORAČUNA

Vsi trije zbori občinske skupščine so sprejeli osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Litija za leto 1991. Ker gre za povečanje proračuna, so bila mnenja v razpravi deljena, vendar je prevladalo stališče, da je proračunski primanjkljaj predvsem posledica dokončanja različnih investicij, začelih v preteklih letih. Tako je bilo potrebno sredstva nameniti za dokončanje večnamenske dvorane v Litiji, šole na Dolah, večnamenskih objektov na Polšniku in na Vačah in za ustanovitev Enote Temeljnega sodišča v Litiji. Tako so delegati osnutek odloka sprejeli, dokončno pa bodo o njem odločali na decembrskem zasedanju občinske skupščine.

NOV ODLOK O POKOPALIŠKEM REDU

Na novembrskem zasedanju občinske skupščine je bil soglasno sprejet osnutek odloka o pokopališkem redu in javnih po-

grebnih svečanostih na območju občine Litija. Odlok med drugim določa, da se pogrebne svečanosti opravijo na krajevno običajen način, pokopi pa so možni vsak dan v letu. Osnutek odloka bo mesec dni v javni razpravi.

DELEGATSKA VPRAŠANJA IN POBUDE

Tudi na novembrskem zasedanju vseh treh zborov so se delegati razživel pri točki DELEGATSKA VPRAŠANJA IN POBUDE, saj so jih postavili kar osemindvajset. Delegat Zelenih v družbenopolitičnem zboru in podpredsednik občinske skupščine Nace Šteferl je predlagal, da se zaščiti vsi vodni viri v občini, sredstva za to pa zagotovijo iz proračuna.

Delegat Stranke demokratične preнове v družbenopolitičnem zboru Borut Vukovič je med drugim predlagal sanacijo litijskega vodovoda, vprašal pa je tudi, kdaj bo popravljen most čez Savo v Renkah.

Predsednik zbora krajevnih skupnosti Martin Fele je v imenu Slovenskih krščanskih demokratov – odbor Litija predlagal izgradnjo pločnika v Cerkovniku in na Šmarski Dobravi, podal pa je tudi pobudo, da bi se strankam, ki imajo delegate v družbenopolitičnem zboru zagotovilo toliko sredstev, da bi lahko zaposlile enega profesionalnega delavca.

Delegat Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke v družbenopolitičnem zboru Franci Rokavec je v imenu poslanskega kluba stranke predlagal, da naj pristojni upravni organ izdela poročilo o modernizaciji lokalnih cest v občini Litija, iz katerega naj bi bila razvidna prispevek krajanov in poraba sredstev cestnega kredita.

Marko GODEC

BREZPOSELNOST ŠE VEDNO NARAŠČA

Po podatkih Republiškega zavoda za zaposlovanje – enota Ljubljana je bilo konec julija 1991 v občini Litija zaposlenih 4071 delavcev, kar pomeni 498 delavcev ali 10,9 % manj kot decembra lani. V okviru ljubljanske regije beleži večji padec zaposlenosti le še občina Kočevje (13,8 %).

Padanje zaposlenosti v družbenem sektorju je posledica vedno manjšega števila zaposlenih v gospodarstvu. V primerjavi s koncem decembra lani se je število zaposlenih v gospodarstvu občine zmanjšalo za 487 delavcev oziroma za 13,1 % (v regiji za 7,3 %). Rast zaposlovanja pri samostojnih nosilcih obrti, kljub nekaterim ukrepom aktivne politike zaposlovanja v letošnjem letu (npr. republiški natečaj 1000 delovnih mest), še vedno stagnira.

Iz občine Litija je trenutno zaposlenih 58 pripravnikov, njihovo pripravninstvo pa skoraj v celoti poteka s sofinanciranjem s strani zavoda za zaposlovanje. Glede na stopnjo izobrazbe prevladujejo pripravniki s četrto in peto stopnjo.

Konec septembra je v občini prijavljenih že 968 brezposelnih oseb. V primerjavi z decembrom 1990 je bila septembrska brezposelnost še enkrat višja, v primerjavi z av-

gustom pa za 4 % oziroma za 37 oseb.

Po prvih predvidevanjih naj bi bilo do konca leta v občini brezposelnih že 1200 ljudi. Samo v novembru in decembru bo zaposlitev izgubilo približno 200 oseb, katerih delo je bilo v skladu z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih zaradi operativnih razlogov nepotrebno več kot šest mesecev.

Stopnja relativne brezposelnosti, izražena v razmerju med številom brezposelnih in številom zaposlenih v občini, znaša konec septembra že 23,8 %, kar daleč presega republiško povprečje.

Med iskalci zaposlitve prevladujejo mladi, ki še niso dopolnili 26 let, in delavci z nižjo stopnjo izobrazbe. Zaradi stečaja v Gradmetalu Litija se je število tistih, ki so izgubili delo, povečalo junija v primerjavi z majem za 434 %.

Z naraščanjem števila brezposelnih se povečuje tudi število upravičencev do socialne pomoči. Konec septembra je prejemale socialno pomoč 351 upravičencev, od tega 297 denarno nadomestilo in 54 denarno pomoč. V primerjavi z mesecem majem 1991 je njihovo število skoraj petkrat večje

(v regiji večje za 30 %).

S 1. avgustom 1991 smo v občini Litija pričeli z izvajanjem programa javnih del za leto 1991:

1. Projekt »Čiščenje zelenic v občini Litija« se je izvajalo pod nadzorom Komunalno-stanovanjskega podjetja Litija v času od 1. 8. do 30. 9. 1991, vanj pa smo vključili štiri brezposelne osebe.

2. Projekt »Cestarska dela« vključuje čiščenje asfaltnih muld in cestnih propustov, urejanje odvodnjavanja, izkop – obnovo cestnih jarkov, obrezovanje grmovja in drevoja ob cestah ter košnjo brežin. Projekt bo izvajalo pet brezposelnih delavcev od 1. 10. do 31. 12. 1991 pod nadzorom Komunalno-stanovanjskega podjetja Litija.

3. Projekt »Čiščenje divjih odlagališč odpadkov« je izvajalo Komunalno podjetje Litija s tremi brezposelnimi osebami. Dela so trajala 20 delovnih dni v oktobru.

4. Projekt »Pomoč ostarelim na domu« se izvaja v okviru Centra za socialno delo Litija in bo trajal od 1. 10. do konca leta, vanj pa smo vključili eno brezposelno osebo.

Milena Rappl

ŠTIRIDESETLETNICA LITIJSKE »MESARIJE«

Sredi novembra je minilo 40 let od ustanovitve Mesarije in prekajevalnice Litija. Podjetje je delovalo kar 19 let v neprimernih prostorih takratne litijske mlekarne, leta 1970 pa se je preselilo v nove proizvodne prostore v Šmartno, kjer jih je dograjevalo vse do lani.

Zakoli goveje živine in prašičev za pridobivanje svežega mesa so še vedno prevladujoča dejavnost. Tako so lani za svoje potrebe zaklali 9524 prašičev in 3865 govedi, pri uslužnostnem klanju pa so številke precej nižje (1273 prašičev in 806 govedi). Nadaljnja predelava mesa je namenjena predvsem celostni oskrbi kupcev in smotrnejši izbiri proizvodnje.

Leta 1984 se je Mesarija vključila v poslovni sistem Agrotehnika-Gruda, ki je največji proizvajalec goveje živine v Sloveniji in si s tem zagotovila dodatni stalni vir preskrbe z govejo živino, čeprav je njena surovinska baza trdno zasidrana v domači občini.

Proizvode nudi kupcem v šestih svojih prodajalnih v Litiji, Šmartnem, Ljubljani, Vevčah in Gabrovki; 60 % proizvodnje proda na širšem ljubljanskem območju, 15 % v domači občini, ostalih 25 % pa v Zasavju in na Primorskem. Podatki o fizičnem obsegu proizvodnje iz let 1981 in 1991 nam kažejo, da se je le-ta močno povečal pri junečnjem, govejem in sušenem mesu ter klobasnih izdelkih, manj pa pri telečjem in svinjskem mesu. Tudi število zaposlenih se v zadnjih letih ni bistveno povečalo; sedaj je zaposlenih 60 delavcev.

Tudi v naslednjem petletnem obdobju ne predvideva podjetje novih zaposlitev, saj bo vse nadomestne potrebe zaradi upokojitve, bolniških izostankov in služenja vojaškega roka nadomestilo s premeštvijo delavcev in zaposlovanjem študentov. Letos ima tri na srednji agroživilski šoli v Ljubljani; dva sta v programu mesar, eden pa v smeri živilski tehnik. Skrbi tudi za izobraževanje že zaposlenih delavcev ob delu, zlasti v trgovski in komercialni smeri.

V Mesariji in prekajevalnici Litija, ki jo je vrsto let uspešno vodil direktor Andrej Gradišek, so se vselej odzivali na zahteve in potrebe okolja. Letos ga je zamenjal diplomirani ekonomist Tomaž Gradišek; tudi pod njegovim vodstvom bo podjetje ustvarjalno stopalo v novo obdobje, saj pozna svoje sposobnosti in prednosti in si hoče zagotoviti prostor na trgu.

Svoj jubilej je Mesarija počastila s svečano proslavo, ki jo je za svoje delavce, upokojene, goste in poslovne partnerje organizirala v šmarnskem kulturnem domu. O razvoju podjetja je spregovoril litijski župan Mirko Kaplja, kulturni program so pripravili otroci iz domačega vrtca ter pevke in pevci Zvona ter okteta Valvasor, slavje pa so sklenili z degustacijo njenih izdelkov in z družabnim srečanjem.

Boris Žužek

Živeti svobodno – živeti odgovorno

(lh) Pod tem naslovom je v Ljubljani – v Mostah – potekal v novembru celodnevni seminar, ki smo se ga udeležili tudi farani iz Kresnic in Šmartna. Skozi ves dan se je zvrstilo kar trinajst predavateljev, med njimi tudi nadškof dr. Alojzij Šuštar, dr. Mirjam Cvelbar in dr. Tone Kunstelj, zdravnik, pedagog Marjan Penš, socialni delavec Imre Jerebic, matematik dr. Drago Čepar in drugi. Ob koncu srečanja smo oblikovali izjavo v šestih točkah Pravičar do splava ne sodi v ustavo in jo z več kot sto podpisi poslali v Skupščino Republike Slovenije.

KOMISIJA ZA IZBIRO OSNUTKA GRBA MESTA LITIJE

o b j a v l j a po sklepu razširjene seje Predsedstva skupščine občine Litija, z dne 4. 12. 1991

SPLOŠNI JAVNI ANONIMNI NATEČAJ ZA IZDELAVO OSNUTKA GRBA MESTA LITIJE

Od oblikovalcev pričakujemo, da bo grb izpolnjeval naslednje pogoje:

1. Da bodo zajete zgodovinske, geografske, kulturne ali gospodarske značilnosti mesta Litije.
2. Da ne bo politično obarvan s simboli določenega časa.
3. Grb naj bo oblikovan tako, da tvori estetsko celoto.
4. Grb mora biti tudi v pomanjšanih oblikah jasno razviden.

NAGRADE:

1. nagrada 10.000 SLT
2. nagrada 5.000 SLT
3. nagrada 3.000 SLT

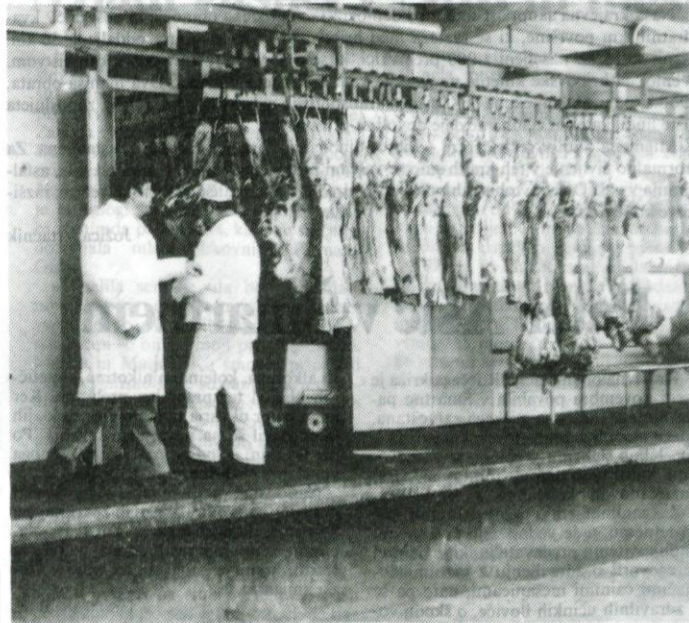
Predloge je treba poslati v zaprti ovojnici, v kateri naj bo v posebni obojnici predlog za grb s šifro, v drugi obojnici pa šifra z naslovom predlagatelja.

Neppravilno poslanih predlogov komisija ne bo obravnavala.

Rok za posredovanje predlogov je: 31. 12. 1991. Posamezni predlagatelj lahko predlaga več predlogov.

Vse potrebne informacije lahko dobite na telefonski številki 881-211, int. 20 sli 70.

Predloge pošljite na naslov: Skupščina občine Litija, Komisija za izbiro osnutka grba mesta Litije, Jerebova 14, 61270 Litija.

Pogled na moderno klavnico, ki je le eden od obratov Mesarije

V somraku duhovnih avantur

(lh) V dvorani ljubljanske Teološke fakultete se je v drugi polovici novembra zvrstilo 12 nadvse zanimivih predavanj na zgornjo temo; sodelovali so priznani strokovnjaki: dr. Alenka Goljevšček, prof. Alojz Rebula, dr. Anton Trstenjak, dr. Taras Kermauner, omeniti pa moram tudi našega rojaka dr. Janeza Juhanta, doma iz Velike Štange.

Dvorana je bila vedno polna. Predavanja smo poslušali tudi krajani iz Kresnic, Šmartna in Litije. Uvodnim besedam predavatelja je sledil razgovor, ki se je ponavadi zaradi zanimivosti zavlekel pozno v noč.

Direktor litijske Predilnice g. Jože Mirtič izroča darilo novemu direktorju Mesarije g. Tomažu Gradišku (Foto: T. Medvešek)

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Izglasovali smo četrti samoprispevek

V nedeljo, 17. novembra, smo krajsani izglasovali že 4. samoprispevek. Da je mogoče s samoprispevkom še vedno zbrati denar, seveda če krajsani držijo skupaj, dokazujejo prebivalci krajevne skupnosti Dole. Glasovanje je potekalo na štirih voliščih:

Dole 185	ZA, to je 60,45 %
Gradišče 122	ZA, to je 56,74 %
Dobovica 78	ZA, to je 66,66 %
V. Goba 33	ZA, to je 39,75 %

Volilna komisija je bila z izidom glasovanja na posameznih glasovalnih mestih zelo zadovoljna, saj je ZA glasovalo 418 glasovalnih upravičencev ali 57,97 %. Veljal bo za čas od 1. januarja 1992 do 31. decembra 1996.

Krajsani smo do sedaj plačevali že tri samoprispevke. Še posebej zadovoljni pa smo bili z zadnjim, ko smo ob pomoči občine Litija zgradili osnovno šolo Dole in s tem omogočili otrokom normalno delo v urejenih prostorih.

Naša krajevna skupnost sodi med demografsko ogrožena območja in obsega 57 kvadratnih km površine, ki se razteza med hribovjem in je od centra oddaljena 30 km. Kraji so redko naseljeni z 900 prebivalci, ki se v glavnem preživljajo s kmetijstvom. Vemo, da hribovske kmetije ne dajo ne vem količinskega dobička. Dva manjša obrata, Dolka, papirna konfekcija ter Tovarna transportnih naprav in konstrukcij, zaposlujeta tiste ljudi, katerim zemlja ne daje dovolj za preživetje.

Migracija ljudi v večje centre – Litijo, Ljubljano, Zasavje, je delno zaustavljena. Za normalno življenje v teh krajih smo se vaščani morali organizirati sami, od šole, asfaltiranja v vasi Dole, avtobusnih postajališč, ureditve pokopališč in mrliške vežice, razširitve krajevnih cest.

Jožica Vrtačnik

Pater Ašič v Šmartnem

Krajevna organizacija Rdečega križa je sredi novembra povabila v Šmartno pater Simona Ašiča iz stiškega samostana, enega najbolj znanih slovenskih zeliščarjev. Kljub slabemu vremenu se je v dvorani kulturnega doma zbralo nad 160 Šmarčanov in okoličanov.

Z zanimanjem so prisluhli že 85-letnemu, a še vedno zelo živahnemu in duhovitemu predavatelju, ki je najprej spregovoril o zdravljenju z različnimi domačimi čajnimi mešanici, nato pa še o zdravnih učinkih ilovice, o škodljivo-

sti alkohola, kofeina in nikotina, sintetičnih oblačil ter preobilne prehrane. Ker pa se pater ukvarja tudi z radiestezijo, jih je opozoril še na nevarnosti sevanja. Po predavanju je odgovarjal še na mnoga vprašanja poslušalcev.

Naj povem še, da je pater Ašič napisal doslej o teh svojih izkušnjah že tri knjige: Pomoč iz domače lekarne I in II ter Nabiranje zdravnih rastlin, sedaj pa piše še četrto. Prvi dve knjigi sta na voljo v litij-ski knjigarni.

B. Ž.

»Zvon« v Slovenjgradcu

(bž) Splošno združenje usnjarsko predelovalne industrije Slovenije je letos že sedmič organiziralo srečanje usnjarskih zborov, ki je potekalo v Slovenjgradcu. Tokrat jih je nastopilo osem, in sicer iz Trzica, Žirov, Železnikov, Vrhnike, Legna, Slovenjgradca, prvič pa je sodeloval tudi Šmarski Zvon, ki je zastopal domačo Usnjarno.

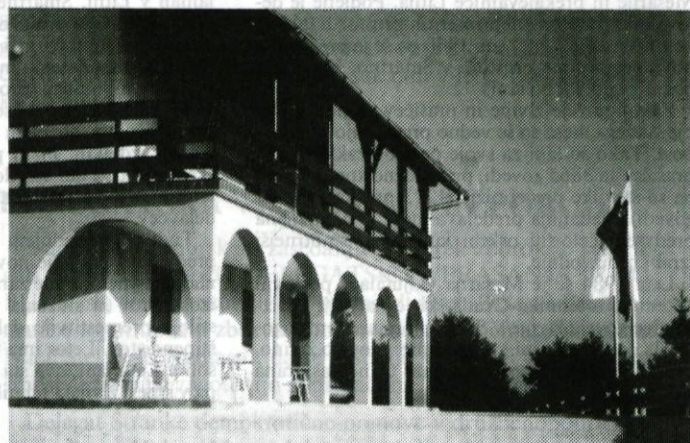

Obisk pater Ašiča iz Stične je zbudil med Šmarčani in okoličani veliko zanimanja, saj so v dveurnem predavanju in pogovoru zvedeli veliko napotkov za zdravljenje raznih bolezni (Foto: T. Medvešek)

Martin Hostnik

Miklavževanje znova oživlja

Miklavževanje je v krščanski tradiciji lep običaj, za današnji čas gospodarske krize ima mogoče še večji pomen. V litijski dekaniji so organizirali obisk Miklavža skoraj v vseh župnijah. V Litiji in Šmartnem so Mladi krščanski demokrati pripravili to veselje tudi za otroke hrvaških beguncev. Sredstva za njihovo obdaritev so prispevali obrtniki in nekatera podjetja, za kar se jim prireditelji najlepše zahvaljujejo. V Šmartnem je miklavževanje potekalo v kulturnem domu, kjer je stroške za dvorano prispevala Zveza kulturnih organizacij Litija. Za otroke je bil to prijetno razburljiv večer.

Planinsko-počitniški dom na Zgornji Slivni bo verjetno kmalu postal prijatelj izletniška točka ne le Litijanov, marveč tudi Zasavčanov in Ljubljančanov

Jubilej projekta GEOSS

Letos mineva 10 let, odkar smo zasnovali projekt Vače 81 – sprejeli projektno zasnovo, osnovali iniciativni odbor in organizirali delo. Jubilej bomo sicer slavili prihodnje leto, ob 10-letnici odkritja pomnika GEOSS, vendar je prav, da se letos vsaj spomnimo njegovega začetka.

Večina iniciatorjev je namreč še vedno aktivna.

Generalni sponzor projekta je prav ob tem jubileju v rekordnem času na Zgornji Slivni obnovil nedokončano hišo in jo preuredil v planinsko-počitniški dom. Služil bo raznim namenom: počitku, rekreaciji, poslovnim razgovorom in podobno. Prihodnje leto namerava MI – moderni interieri urediti še več otroških in rekreativnih igrišč ter postaviti nekaj bungalovov. V domu je namreč več gostinskih kot prenočitvenih kapacitet. Še letos pa se bo projekt preoblikoval v Sklad za razvoj geometričnega središča RS s svojim statutom, v katerem bodo MI – moderni interieri poleg generalnega sponzorstva prevzeli še finančna in administrativna opravila. Sklad bo imel skupščino in operativno telo.

Sestavljali ga bodo sponzorji, donatorji in člani, ki bodo sestavljali skupščino. To bo prav gotovo nov korak v razvoju GEOSS.

Letos smo zaradi razmer v juniju odpovedali sedme kulturne dneve. Zdaj, žal, ugotavljamo, da ta ukrep ni bil potreben, toda po toči zvoniti je nesmiselno. Kljub temu pa bodo organizirane nekatere prireditve, ki so sicer potekale v okviru kulturnih dni.

Dom GEOSS na Vačah – rojstna hiša M. Ravnikarja in A. Lajovica je sicer obnovljena in pripravljena za postavitev zbirke (geološka, arheološka, pomembni Vačani in projekt), vendar se srečujemo z velikimi težavami sodelavcev, ki naj bi pripravili vsa gradiva. Računamo, da bi hiša služila svojemu namenu – kulturnemu hramu in jo bomo uredili vsaj do slovenskega kulturnega praznika.

Letos pa nameravamo k pomniku GEOSS dodati še nov slovenski grb, urediti vodnjak z usmeritvenimi tablami na Vačah in zaščititi okna omenjene hiše.

Projekt vsekakor intenzivno živi in ne bo zamrl.

Peter Svetik

Letos je potekalo miklavževanje v mnogih krajih litijske dekanije. Na sliki je Miklavž s spremstvom v litijski cerkvi (Foto: K. Sušteršič)

Kmečke žene tudi izven kmetije delavne

Slovenija, značilna po svoji pestri pokrajini in krajski raznolikosti, je s svojimi mnogoterimi možnostmi za pridelovanje hrane, oblikovala izredno pestrost prehranskih navad. Ustvarjalnost pri pripravljanju jedi je spodbujal tekmovalni duh med kmeticami in kmečkimi dekletimi. Tako lahko rečemo, da se Slovenci upravičeno ponašamo z izjemno bogato kulinarijo. Jasno pa je tudi to, da moramo to prehransko kulturo ohraniti in jo predati našim potomcem. Delo članic aktiva kmečkih žena pa temelji predvsem na tem. Kmečke žene ob svojem delu na

kmetiji najdejo še toliko prostega časa, da svoje kulinarično znanje pokažejo tudi drugim. Članice aktiva kmečkih žena so letos organizirale dve kulinarični razstavi v domačem kraju, poleg tega pa so se tri žene udeležile slovenske razstave na Ptujju z naslovom DOBROTE SLOVENSkih KMETIJ. Sodelovale so: Lojzka Damjan iz Poštenturja, Lojzka Praprotnik iz Zg. Loga in Francka Jurič iz Male Kostrevice. Vse tri tekmovalke so se odlično odrezale, saj so za svoje izdelke: pletenico, orehovo potico, sadni kruh in drobno pecivo, prejele srebrna in bro-

nasta priznanja. Francka Jurič pa je za poprtnik prejela posebno zlato priznanje. Če bo drugo leto uspeh ponovila, bo lahko dobila znak kakovosti, do katerega so upravičeni tisti razstavljalci, ki so dve leti zapored dobili najvišje priznanje za določen izdelek.

V mesecu oktobru pa je nekaj članic aktiva sodelovalo v Kirchbachu pri Gradcu, na dobrodelnem koncertu za mir in pomoč hrvaškim beguncem v Sloveniji. Žene so se koncerta udeležile v narodnih nošah in skupaj z ostalimi udeleženci navdušile vse navzoče s kako-

vostnim pecivom, ki so ga ponudile v ličnih slavnatih peharčkih. Prostovoljne prispevke, ki so jih dobile za pecivo, pa so namenile hrvaškim beguncem v Republiki Sloveniji.

Tudi v mesecu decembru načrtujemo pestro dejavnost aktiva kmečkih žena. Na letošnjem sejmu v Ljubljani bomo prodajale pecivo, obenem pa organizirale tudi demonstracijo urejanja zimskih cvetličnih aranžmajev.

Kmetice, če se niste članice aktiva kmečkih žena, pridružite se nam!
Lijana Lovše

Na sliki so tekmovalke, ki so sodelovale na razstavi na Ptujju; od leve proti desni: Lojzka Damjan, Francka Jurič in Lojzka Praprotnik

Imamo nov zakon o praznikih

V drugi polovici novembra smo dobili Slovenci nov zakon o praznikih in dela prostih dnevih.

Državni prazniki v Republiki Sloveniji so:

- 1. in 2. januar - novo leto
- 8. februar - Prešernov dan, slovenski kulturni praznik
- 27. april - dan upora proti okupatorju
- 1. in 2. maj - praznik dela
- 25. junij - dan državnosti
- 1. november - dan spomina na mrtve
- 26. december - dan samostojnosti

Dela prosti dnevi so:

- velikonočna nedelja in ponedeljek - velika noč (spremenljiv datum)
- binkoštna nedelja - binkošti (spremenljiv datum)
- 15. avgust - Marijino vnebovzetje
- 31. oktober - dan reformacije (največji praznik evangelicancev)
- 25. december - božič

Skupaj je letno 15 prazničnih dni, kar je več, kot smo jih imeli doslej, vendar dva praznika (velika noč, binkošti) »padeta« vedno na nedeljo, konec pa je tudi njihovega prenašanja z nedelovnih na delovne dni. In kako bomo praznovali v letu 1992? Na nedeljo pridejo 3 prazniki, na soboto 5, na delovne dneve od ponedeljka do petka pa 7 dni.

Pomembno ni le število prazničnih dni, ampak predvsem vsebina praznovanja. V zadnjih letih se je čedalje bolj uveljavljalo prepričanje, da so prosti dnevi namenjeni le izletom in počitku, saj so bile prireditve, proslave in druge akcije zelo slabo obiskane. Upajmo, da novi slovenski prazniki ne bodo doživeli podobne usode. Za tradicionalne verske praznike te bojazni sicer ni, novim pa dajmo ustrezno vsebino.

B. Ž.

Mladi gasilci v Novem mestu

Letošnje tradicionalno srečanje društev »Mladi gasilec« je bilo v Novem mestu. Zbralo se je mnogo mladih gasilcev, predstavnikov Gasilske zveze Slovenije, Zavoda za šolstvo R Slovenije in še kdo. Da je vse uspešno potekalo, so mnogo prispevali kolektiv OŠ Bršljin, OGZ Novo mesto, občina, delovne organizacije in mnogi starši. V naslednjem zapisu bi vam rada predstavila, kako je srečanje doživljala mlada likovnica Romana Grijl.

»Veselila sem se, da bom spoznala nove ljudi in neznane kraje. S seboj sem vzela veliko slikarskih pripomočkov. V naši ekipi so bili še moji prijatelji Samo, Marko in Matjaž. Ko smo se pripeljali pred bršljinško šolo, so nam šolarji privedli topli sprejem. Zazeleli so nam veliko sreče, kar smo tudi potrebovali. Po obedu so fantje odšli tekmoval, sama pa sem se napotila v risalnico in si poiskala svoj prostor. Poleg so sedeli drugi otroci, s katerimi sem se spoprijateljila. Mentorica je kmalu odšla. Med risanjem je bila prava tišina, ki so jo zmotili le fotografji in snemalci. Po štirih urah risanja smo bili vsi popackani od barv. Risbe smo oddali komisiji, sami pa smo z mentorji odšli pred šolo. Tu so nas čakali otroci, da nas odpeljejo k družinam, kjer bomo prespali.

Moja gostiteljica je bila Mateja. Sprva

ZAHVALA

Mladi krščanski demokrati se za pomoč pri organizaciji miklavževanja in predvsem za pomoč pri obdaritvi otrok - beguncev v Litiji in Šmartnem zahvaljujemo:

Kovini Šmartno
Kmetijski zadrugi Litija
Breskvar Antonu - Elektrotehniku
Ulanec Tončki - Cvetličarna Vijolica
Begaj Vebiju - Sadje zelenjava

Hostnik Markotu - Market Pikapolonca

Praznik nam je bil vsem priložnost, da smo ne le darovali, ampak tudi pomagali tistim, ki si sami ne morejo.

Še enkrat najlepša hvala za vaš odziv.

je zaradi narečne govornice nisem nič razumela, pozneje pa sem se privadila. Z Matejo sva se pogovarjali pozno v noč in z upanjem, da sem risbo dobro naredila, sem sladko zaspala. Drugo jutro sem se po zajtrku poslovila, še prej pa sva si z Matejo izmenjali darila.

Pred šolo so nas čakali mentorji in skupaj smo odšli na KVIZ. Mladi gasilci, ki so najbolje pisali in delali, so nastopili in bili za uspešno delo nagrajeni. Tudi naš Bilten in Maketa sta prejela nagrado. Po programu so nam še povedali, kje bomo likovniki dobili bronaste, srebrne in zlate PALETE in nam zazeleli srečno vrnitev domov. Zelo sem se razveselila, ko sem na razstavi ob svoji risbi zagledala napis ZLATA PALETA; to je bil moj najsrečnejši trenutek v tistih dveh dneh.

Po kosilu smo se poslovili in se odpeljali. Srečni in zadovoljni smo se vračali domov v pričakovanju, da o našem uspehu čimprej obvestimo starše. Naš trud ni bil zaman.

Tako Romana! Takih in podobnih opisov srečanj bi bilo lahko še več, saj so se ga udeležili iz naše občine še mladi gasilci z Dol, Vač, iz Gabrovke in Kresnic.
Eva Kovič

Kultura

Po Levstikovi poti že petič

Letošnja Martinova sobota je bila lepa, sončna in topla, kot nalašč, da je na 5. pohod od Litije do Cateža privabila okoli pet tisoč popotnikov.

Prijazni domačini ob poti so se dobro organizirali, zato žeje in lakote ni trpel nihče. Še posebno velika gneča je bila pri Tonini hiši v Moravčah, kjer so gabrovški KUD-ovci postavili svoj štante. Prav tako dobro pa so bili »založeni« na cilju, na Catežu.

Slavnostni govornik je bil letos pesnik Ciril Zlobec, na cilju pa se je zbrala dobra polovica republiškega predsedstva: Zlobec je s seboj pripeljal še dr. Matjaža Kmecla, Milan Kučan pa je seveda pot zopet prepešal. Izboljšal je svoj lanskoletni čas, saj je vso pot opravil v treh urah in dvajsetih minutah.

Za kulturni program, ki se je odvijal na ploščadi pred Tovarno elektromateriala Catež, sta letos poskrbeli Zvezi kulturnih organizacij iz Trebnjega in Litije.

Poleg orgličarja Rodiča in trebanjske godbe, moškega in mešanega zbora in harmonikarja iz Gabrovke so osrednji del programa zapolnili člani KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč. Celoten program pa je povezoval napovedovalec Bogdan Barovič.

Organizator je ob 5-letnici pohoda podelil tudi diplome in priznanja posameznikom, med njimi tudi dr. Kmeclu in našemu županu Kaplji, in društvom za prispevke pri urejanju in uveljavljanju Levstikove poti in pohoda.

Letos zadreg z avtobusnimi prevozi ni bilo, za kar gre priznanje organizatorju pohoda CIDM-u in Agenciji List iz Litije.

Avtobusi so prve pohodnike začeli voziti proti Litiji in Velikem Gabru bolj zgodaj kot prejšnja leta, vsak pohodnik pa si je že na štartu lahko zagotovil prevoz ob želeni uri.

R. M.

Zveza kulturnih organizacij Litija želi vsem občanom, predvsem pa članom kulturno-umetniških društev, sekcij in samostojnim kulturnim ustvarjalcem vsele božične praznike in veliko sreče v novem letu 1992

Slikarska razstava Mire Pregljeve

(bž) V torek, 3. decembra, so v galeriji Labirint v Ljubljani odprli slikarsko razstavo akademske slikarke Mire Pregljeve, ki se je rodila in živela v Litiji. Doslej so ljubitelji likovne umetnosti lahko občudovali njena dela na samostojnih in skupinskih razstavah v raznih krajih Slovenije ter v Opatiji, Zagrebu, Beogradu, na Reki, v Bukarešti, Pragi in Londonu.

22. decembra bo minilo 25 let, kar umetnice ni več med nami. Kot je zapisal likovni kritik Mirko Juteršek, si je Mira Pregljeva z rednim razstavljanjem in vključevanjem v večje reprezentativne umetniške prireditve pridobila sloves najpomembnejše ženske zastopnice slikarstva, generacije, ki je ustvarjala med obema svetovnimi vojnoma. Poseben razmah njene ustvarjalnosti pa zasledimo v petdesetih letih, ko se zaradi svoje impulzivnosti in svojskosti vidno razlikuje od večine drugih, bolj časa in političnim zahtevam prilagodljivih umetnikov.

Pisatelji za mir

19. oktobra 1991 so se v naši občini že devetih zbrali pisatelji kmetijskih povesti. Na srečanju so prišli: Minka Krvina, Marija Nemanič, Janez Švajncer, Zlata Volarič, Jože Volarič in Anica Zidar. Pokrovitelj letošnje prireditve je bila Kmetijska zadruga Litija, ki je pisatelje gostila v lepih prostorih bistroja Valvasor. Gostje so slikovito opisovali svoje ustvarjanje in pripravili lep sobotni večer. Z glasbo ga je še popestril citrar Bojan Kotar. Srečanje sta organizirali ZKO Litija in Matična knjižnica dr. Slavko Grum Litija.

Sprejeta je bila tudi POSLANICA ZA MIR:

Vsi, ki smo zbrani na srečanju, se obračamo v imenu človečnosti na evropski parlament, na vso svetovno javnost, na vse ljudi, ki jim je življenje največja vrednota, naj vendarle ustavijo morijo na hrvaškem, saj je v sramoto vsemu svetu, naj obsodijo podivjano soldatesko, ki nima nobene pravice, da se imenuje človek!

Podarimo knjigo

Vojna na Hrvaškem tudi knjižnicam ni prizanesla. Čeprav še zmeraj traja in podatki o uničenih knjižnicah še niso dokončni, se je v Zagrebu že osnoval Odbor za obnovo knjižnic, v Sloveniji pa akcijo vodi NUK in ZDBS. Ta hip so najbolj ogrožene splošno-izobraževalne knjižnice, ki potrebujejo sodobno poljudnoznanstveno in strokovno ter kvalitetno leposlovno in mladinsko knjigo, pred-

vsem v hrvaškem jeziku, del pa je lahko tudi v tujih jezikih. Če imate doma knjige, ki jih lahko odstopite, jih bomo z veseljem sprejeli in posredovali naprej. Knjige lahko oddate v MATIČNI KNJIŽNICI Litija vsak dan (ponedeljek, sredo, četrtek in petek od 10. do 19. ure, torek od 8. do 14. ure) ali v KNJIŽNICI ŠMARTNO (v torek in četrtek od 12. do 18. ure).

Koncert v šmarski cerkvi

Letos mineva 90 let od posvetitve šmarske cerkve, katere zavetnik je sv. Martin. V počastitev visoke obletnice cerkve in svetnika je bil v soboto skorajda dveurni koncert sakralne glasbe v polno zasedeni šmarski cerkvi. Pripravili so ga zagnani pevci šmarskega Zvona, šmarskega župniškega zbora in okteta Valvasor iz Litije. V dobro zvočni cerkvi so poslušalci slišali 20 različnih skladb. Na sporedu so bila dela tako domačih kot tujih skladateljev in pri tem je potrebno predvsem poudariti skladbe obeh

velikanov evropske glasbe, našega Gallusa in »čudežnega dečka« W. A. Mozarta. Za pravo razpoloženje pa so poskrbele tudi črnske duhovne pesmi, ki v takem okolju, kot je mogočena cerkev, dobijo poseben zven. Kljub mrzli cerkveni notranjščini so poslušalci tudi na koncu koncerta pospremlili nastopajoče z dolgim in toplim aplavzom. Glede na dober sprejem in obisk koncerta bi bilo verjetno dobro razmisliti o tem, da bi koncert postal tradicionalen.

Igor Jurčič

Prvo slovensko državno plesno prvenstvo

V dvoranah Španskih borcev v Ljubljani je bilo v nedeljo, 20. oktobra 1991, organizirano prvo slovensko državno plesno prvenstvo v treh plesnih kategorijah: show dance pari in posamezniki, step pari in posamezniki ter show dance formacije. Nastopajoči plesalci so bili razvrščeni v starostne skupine, in sicer pionirje do 12 let, mladince in člane. Tekmovanje je organizirala Zveza plesnih organizacij Slovenije, sekcija za show dance, ki v okviru zveze deluje kot samostojna sekcija, pokrovitelja prvenstva sta bila Plesna šola Urška s pokali in priznanji ter Čevljarstvo Piškurič, ki je zmagovalcem poklonilo plesne copate. Pretekla leta je državno plesno prvenstvo potekalo v okviru udeležencev iz vse Jugoslavije, po osamosvojitvi pa se je to tekmovanje organiziralo in preneslo na področje Republike Slovenije, tokrat prvič v omejeno dvorano.

Tekmovanje se je odvijalo ves dan, v popoldanskem delu oziroma finalu pa so se pomerili le najboljši. V kategoriji pionirji do 12 let pari oziroma posamezniki je zmagal Blaž Godec iz Jevnice, ki je dolgo časa aktivno sodeloval v plesni skupini Rondo, sedaj pa je član plesne šole Urška. Prav tako dober uspeh so dosegle tudi plesalke plesne skupine Rondo iz Jevnice, ki so v mladinski show dance formaciji dosegle tretje mesto s točko Fantom. Plesne skupine in posamezniki oziroma pari so prišli iz vse Slovenije, kot najmočnejši konkurentki sta se zopet izkazali plesni šoli Urška in Kazina ter tako osvojili tudi največ priznanj; ostali udeleženci pa so bili člani KUD-a Gallus iz Ribnice, Renomeja iz Trbovelj, Divija iz Krškega, Kiwija iz Pirana, Rolija iz Maribora, Rondonja iz Jevnice ter skupini F in Žu-žu iz Litije.

Karmen Benčič

Avtor

znamenite drame Dogodek v mestu
Gogi ne bo pozabljen

Minilo je 90 let od rojstva pisatelja dr. Slavka Gruma

Malo je krajev, ki se lahko pohvalijo, da so se v njih rodili veliki literarni ustvarjalci. Šmartno pri Litiji ima to srečo in čast. 2. avgusta 1901. leta se je namreč očetu Francu Grumu, delovodji v šmarski tovarni usnja, in materi Mariji Grum, rojeni Dolšek, kot tretji, predzadnji otrok rodil Slavko.

So se takrat, ob njegovi zibelki zbrale vile rojenice in sklenile, da bo Slavko postal doktor medicine, z nežno ustvarjalno dušo umetnika, ki mu bo literarna zgodovina odmerila pravično mesto v njej?

Čeprav se je njegova družina kmalu izselila iz Šmartna in nastanila v Novem mestu, kjer so tekla njegova šolska in mladostniška leta, se je v Šmartno vendarle še vračal (Grumovi starši so se l. 1913 vrnili v Šmartno). Vračal kot dijak novomeške gimnazije in študent medicine v Dunaju in v počitniških mesecih z navdušenimi amaterskimi igralci pripravljaj gledališke uprizoritve. Leta 1922 Funtkove Tekme, leta 1923 Cankarjeve Lepe Vide. Tega leta se je zblížal s hčerjo šmarskega nadučitelja Jožo Debeljak, ki je postala najpomembnejša oseba v njegovem življenju. 1924. leta sledi še ena šmarska uprizoritev Strindbergova Gosposodična Julija.

Bogata osebnost je bil Slavko Grum. Izredno globok in proniklij duh. Človek, ki se je nenehno spraševal o smislu človeškega bivanja, prisluškoval vzgibom in sebi, kolebal med možnostmi, se boril, padal in vstajal.

Ko človek prebira njegove mladostne zapise, si ne more kaj, da si ne bi rekel: Tako mlad, pa že tako zrel, tako izbrušen. Ali kakor je sam zapisal o sebi: »Vedno tičim v sobi in živim le intelektualno. Kot 17-letni mladenič sem že starec in sem istih misli s Faustom, ko spozna ničevost svojega intelektualnega življenja«.

Kako silno ga je begalo vprašanje, za kateri poklic naj se odloči. Naj postane zdravnik ali naj študira naravoslovje, filozofijo? Oboje ga je napolnjevalo do vrha. To misteriozno bitje, ki se mu pravi Človek in ta nikoli docela spoznana in nedoumljiva Narava. In Slavko Grum se je odločil. Postal je zdravnik, za svojo dušo pa si je pridržal

umetnost, ta sanjski svet, v kateri se je poglabljaj, ko je truden bežal vase.

Količinsko njegovo literarno delo ni obsežno. Pravijo sicer, da umetnik vse življenje piše eno samo knjigo, čeprav se preizkuša v različnih zvrsteh in v različnih delih.

Slavko Grum kot da bi vse življenje pisal svojo Gogo, kot da je šepavi korak, ki v gluhi noči zastane na pločniku, tako odločilno vplival na vse njegovo pisanje. Sovražna usoda je, ki človeka preganja, da je njegovo življenje izragično, ponižujoče, brez cilja. E dini človekov odgovor je zato molk.

Različni literarni zgodovinarji uvrščajo Grumovo literaturo različno. Pripisujejo mu vpliv tega ali onega filozofa, gibanja, smeri. Ni na nas, da sodimo o upravičenosti take ali drugačne razvrstitve. Za nas je pomembno, da je Grum velik umetnik, ki je polnokrvno, na samo njemu lasten način upodobil to naše življenje. Kakršnokoli že je.

Leta 1949 je pisatelj našel svoj zadnji mir na novomeškem pokopališču, ko je poprej dolga leta deloval kot krajevni zdravnik v Zagorju ob Savi.

Letošnja obletnica bo tudi za nas, Litijane, priložnost, da velikemu rojaku izkažemo vso pozornost in spoštovanje. V času praznovanja občinskega praznika bomo v Litiji odprli spominjsko razstavo o njegovem življenju in delu, prislušnili pa bomo tudi umetniški besedi o njem samem.

Avtor znamenite Goge, po katerem se imenuje tudi naša matična knjižnica, tako ne bo pozabljen!
J. Sevljak

Male vokalne skupine na Bogenšperku

Zadnjo soboto v oktobru se je zbralo na 11. srečanju kar enajst malih vokalnih skupin iz vse Slovenije; le-to je potekalo v Valvasorjevi knjižnici na gradu Bogenšperk.

Sodelovali so: Vokalni kvintet FS Sava Kranj, Kvintet družine Breznik in Pameč pri Slovenj Gradcu, Pomladni odmev iz Logatca, Kvartet Spev iz Škofje Loke, Kvartet Raskavc z Vrhniko, Dekleta iz Bukovice, Nonet Brda iz Kožane, Kvartet Mlin iz Železnikov, Kvintet Sumus iz Ajdovščine, Vokalno-instrumentalna skupina Alba-

tros iz Naklega in Vokalni kvintet Ajda iz Dravograda. Žal, tokrat ni sodelovala nobena skupina iz naše občine.

Spored je bil zelo raznovrsten, saj je obsegal slovenske ljudske in umetne pesmi, nastopajoči pa niso pozabili tudi Jacobusa Gallusa, čigar 400-letnice smrti se spominjamo prav te dni.

Srečanje so organizirale Slovenska pevsko zveza, Zveza kulturnih organizacij Slovenije in ZKO Litija.

B. Ž.

»Sveti eksperiment« v Šmartnem

Na povabilo občinskega odbora Mladih krščanskih demokratov je v soboto, 26. oktobra, gostovala v šmarskem kulturnem domu gledališka skupina MKD iz Ljubljane.

Kljub mladi igralski zasedbi se nam je skupina predstavila že na meji profesionalnosti, kajti za uprizoritev tako zahtevnega dela je bilo treba žrtvovati veliko časa in energije. To umetniško delo nas popelje na začetek 17. stoletja, predstavi pa nam življenje in delo jezuitov predvsem v Južni Ameriki.

Dramska igra Sveti eksperiment je bila za vse nas presenetljiva novost, ki so jo igralci odlično odigrali. Ponovno se nam je močno vtisnilo sporočilo miru in ljubezni, staro že skoraj 2000 let, a še vedno vsak hip aktualno.

S pogostitvijo smo se poslovili od mladih prijateljev – igralcev, oni pa so nam obljubili ponovno snidenje na odru.

Izkupiček od prostovoljnih prispevkov smo namenili beguncem v naši občini.

Irena Repina

Bolha v ušesu v Litiji

(rb) Prva gledališka predstava v zimski sezoni v dvorani na Stavbah v Litiji bo v petek, 17. januarja 1992, ob 19. uri, in sicer komedija H. Feydeauja BOLHA V UŠESU. Gre za zanimivo francosko komedijo v treh dejanjih, ki jo je režiral Peter Militarov, glasbo pa je napisal znani komponist Borut Lesjak.

S to komedijo je ansambel zmagal na tekmovanju gledališč viške občine, eden izmed njihovih igralcev pa je za enkratno gledališki dosežek v tej sezoni prejel zlato Linhartovo značko.

Predprodaja vstopnic bo v litijski knjižnici ter teden dni pred predstavo pri blagajni dvorane na Stavbah v ponedeljek, sredo in petek od 11. do 12. ure ter v sredo med 16. in 18. uro. Vstopnice bodo v prodaji tudi eno uro pred predstavo. Obiščite predstavo, ne bo vam žal.

PISMA BRALCEV

»Z ŽIVLJENJEM IN ZDRAVJEM LJUDI SE NE SMEMO IGRATI!«

ZAVODU ZA TRANSFUZIJU KRVI, LJUBLJANA, ŠLAJMERJEVA 6!

V torek in sredo, 15. in 16. oktobra 1991, je potekala v Litiji redna krvodajalska akcija, ki pa je sovpadala s stavko zdravstvenih delavcev.

Litijska občina je že nekaj let po številu krvodajalcev med prvimi v Sloveniji, kar kaže ne samo na visoko zavest občanov, marveč tudi na prizadevanja organizatorjev, da bi pridobili čimveč dajalcev krvi. Podatki dokazujejo, da vsako leto presegame plan.

To pa, kar se je zgodilo ob letošnji krvodajalski akciji, je izzvalo veliko ogorčenje pri krvodajalcih in organizatorjih.

Najprej smo prejeli od Zavoda za transfuzijo krvi obvestilo, da se bo zaradi stavke zdravstvenih delavcev skrajšal čas odvzemanja krvi, in sicer naj bi trajal le od 7. do 13. ure, namesto do 15. ure. Kljub temu so se krvodajalci trudili, da bi prišli pravočasno na odzem. Prvi dan je res potekal do 13. ure, drugi dan pa le do 11. ure. Vsi krvodajalci, ki so prišli pozneje, so bili zavrženi. Računamo, da je kar tretjina prišla zastoj. Mnogi so žrtvovali svoj redni dopust ali pa so zaman opravili dolgo pot tudi do 30 km. Njihovo ogorčenje je bilo tolikšno, da so mnogi sklenili, da jih v prihodnje ne bo več.

Skupaj s krvodajalci obsojamo tako ravnanje Zavoda za transfuzijo krvi in pozivamo odgovorne, da nam sporočijo, kdo je kriv, da je prišlo do teh neljubih dogodkov, ki nam bodo lahko v bodoče zmanjšali število prostovoljnih krvodajalcev. Kri pa je zaenkrat še vedno tekočina, ki se je ne da umetno pridobivati. In še to. Z življenjem in zdravjem ljudi se ne smemo igrati.

Pričakujemo odgovor! Predsedstvo Občinske organizacije Rdečega križa Litija

Protestno pismo smo poslali v vednost tudi Republiškem odboru Rdečega križa Slovenije.

RK Slovenije
Občinska organizacija
Litija

ODGOVOR NA PROTESTNO PISMO

V Sloveniji imamo v drugi polovici leta nekoliko večje zaloge krvi. Podobna situacija je bila tudi na Zavodu RS za transfuzijo krvi.

O vzrokih za neskladje med številom krvodajalcev in potrebo zdravstva bo potreben daljši razgovor, znano pa je dejstvo, da se pogosto gibljemo med pomanjkanjem in izobiljem, saj je odziv na akcijah v razponu od nekaj deset krvodajalcev do sedemsto in več v enem dnevu. Kri ima krajši čas uporabnosti, zato večjih zalog ni možno shranjevati. Idealen bi bil enakomeren in voden prihod krvodajalcev, ki ga bomo uvedli v naslednjem letu s pomočjo računalniškega programa.

Odgovorni delavci Zavoda smo na povečanje zalog krvi v dogovoru z republikim RK že poleti odpovedali vse izredne akcije in omejili redne akcije na s planom dogovorjeno število 200 do 250 odvzemov dnevno.

Sovpadanje izvedbe akcije s stavko je zgolj slučaj, saj je letni plan določen na začetku leta. V vodstvu Zavoda se zavedamo, da je naša dejavnost nujna in zato smo akcijo tudi izvajali v času stavke zdravstvenih delavcev, saj dnevno potrebujemo svežo kri. Zavod RS za transfuzijo krvi opravlja svojo nalogo vestno in nam je žal, da je prišlo do protestnega pisma, ki je plod slabe obveščenosti.

Mislím, da se strinjamo, da moramo zbrati toliko krvi, kolikor je potrebuje zdravstvo za svoje nemoteno delo.

Izrabil bi priložnost in Vas pozval, da organizirate akcijo v času od 25. decembra do 4. januarja. Po vseh izkušnjah bo v tem obdobju pomanjkanje krvi in bila dodatna akcija zelo dobrodošla. Lahko pošljemo tudi naš avtobus.

Ljubljana, 6. december 1991

dr. Lukič Ljubiša

Kam z odpadki?

V novembrski številki našega glasila sem z zadovoljstvom ugotovila, da se je našel prostor tudi za zapis o problematiki, ki ni vezana samo na slavnostne otvoritve, seje, sprejeme ipd.

K članku »Vlada ve, kaj dela« bi želela dodati nekaj besed. Najprej naj povem, da popolnoma soglašam in podpiram g. Črneto v vseh njegovih ugotovitvah in to kljub temu, da bo verjetno tudi meni obešena etiketa »bolnega fantaziranja«. Tudi prav.

Ker se mi ne zdi primerno polemizirati o vseh trditvah, ki jih je navedel g. Brilej, bi nekaj besed napisala le o dveh.

1. Trditev, da je STROKA predlagala lokacijo odlagališča in izdelala projekt KOREKTNO, je RELATIVNA. Zakaj? Zato, ker v občini NI raziskanih in ustrezno zaščitenih vsaj polovico vodnih virov.

Na osnovi navedenega trdim, da stroka NI IMELA ustreznih podatkov za izdelavo UPORABNEGA projekta za odlagališče na Ljubežu. To pa istočasno pomeni, da stroke niso diskvalificirali posamezniki, pač pa izključno NAROČNIK projekta.

2. Precej prozorna se mi zdi trditev, da je zaradi »vpliva lokalnih funkcionarjev« nerealiziran projekt za Rakovnik. Prepričana sem, da so bili v »igri« proti projektu tehtni razlogi, če ob tem omenim samo problem odplinjanja.

Kajti problem odlagališč niso samo izcedne vode, temveč tudi deponijski plini. Zato nekaj besed o slednjih. Sestava deponijskih plinov je namreč pri anaerobni razgradnji v povprečju naslednja: 50–55 % CH₄, 45–50 % CO₂, in 0,5–1,5 % preostalih plinov (aldehidi, merkaptani, H₂S, NH₃, CO, H₂ itd.). Merjenja po deponijah so do določene globine pokazala visoko vsebnost metana. Zaradi tega obstaja največja nevarnost za eksplozijo prav pri nestabilnih slojih, ki se neenakomerno posedajo in tvorijo razpoke.

Skozi te razpoke uhaja metan, ki ga lahko vžge že iskra, nastala pri drsenju pločevine ali delovanje stekla v odpadkih v smislu zbiralne leče.

Verjetno se še dosti bralcev spominja nesreče l. 1978 v Sarajevu, ko je eksplozija na odlagališču odnesla 300.000 m³ odpadkov nad 1 km daleč. Pri tem so odpadki podirali debela drevesa, rušili hiše ter zasuli potok.

Zakaj vse to pišem? Zato, ker kljub zaupanju v strokovnost stroke, ne sicer brezmejnemu, NE VERJAMEM v STROKOVNO UPRAVLJANJE z odlagališčem. Namreč malo verjetno je, da bi bili odpadki daleč od oči deležni kaj večje pozornosti, kot so je v Ponovičah.

Se nekaj me žuli, in sicer to, da se je v javni razpravi o odlagališču na Ljubežu pokazalo, kako je »mali davkoplačevalec« s svojo problematiko daleč od oblastnih struktur.

Drži, kar je navedel g. Brilej, »da je IS moralno, materialno in politično odgovoren skupščini in javnosti«, toda kaj so vse te silne odgovornosti pomenile, ko je ne še tako dolgo tega prišlo do strahotnega onesnaženja zajetja pitne vode za Šmartno in Litijo v Reka Gozdu. Tudi tam je bila prisotna stroka, celoten nadzor in in seveda odgovorni aparat, mar ne?

Ker je brez medsebojnega zaupanja sodelovanje težko, ob koncu predlagam naslednje:

1. Preko Glasila občanov naj se davkoplačevalce obvešča o problematiki, ki jo rešujeta vlada in skupščina. Na takšen način se bomo izognili občutku, da je z neobveščenimi ljudmi najlaže manipulirati.

2. Bodočemu mandatarju vlade priporočam, da pri razdeljevanju zlasti plačanih funkcij daje večji poudarek strokovnosti in manjšega strankarski pripadnosti.

Lep pozdrav!

Sonja Peterlin

ZAHVALA

Občinska organizacija Rdečega križa Litija se zahvaljuje vsem, ki ste se odzvali njeni humani akciji in ste sodelovali pri zbiranju živil, igrač in oblačil za hrvaške begunce.

Izgubil sem . . .

Šolske potrebščine so zelo drage, zato želimo, da bi jih otrok uporabljal čim dalj časa, mnoge vse šolsko leto.

A pogosto ni tako.

Nekateri otroci nenehno izgubljajo svoje stvari. Starši skupaj z otrokom, na začetku šolskega leta preskrbimo vse šolske potrebščine, toda dan za dnevom jih je manj. Po mesecu dni pouka pa ugotovimo, da je puščica skoraj prazna in da tudi tisto kar je v njej, ni vse naše. Otroka sprašujemo, kje ima svoje stvari, kam je šlo vse, kar manjka, a odgovor je navadno: »Ne vem, je nimam, menda sem izgubil . . .«

Izgubljanje in pozabljanje predmetov torej neprestano spremlja nekatere otroke. Tega ne počenjajo namenoma, saj imajo tudi oni radi svoje potrebščine in si tudi ne želijo naše-ga karanja.

Otroku in svojemu »žepu« poskušamo pomagati na razne načine. Omenim naj le nekaj primerov.

Z nalepkami označimo vse otrokove predmete, nanje napišemo podatke. Tako opremimo tudi puščico, posebej še barvice, merilca, copate in drugo.

Otrokovega prijatelja – sošolca prosimo, da mu pomaga, da včasih popazi tudi na njegove stvari. Povemo mu, da velikokrat kaj izgubi in ga zato prosimo za pomoč.

Če otrok izgublja stvari na poti v šolo ali iz nje, prosimo otrokovo razredničarko, da bo puščal šolske potrebščine v šoli, doma pa bo uporabljal stare.

Zelo pomembna je tudi naša vzgoja doma. Otroka navajamo na red. Vsaka stvar ima svoj prostor. Vsak dan naj zloži predmete v torbi in odloži torbico na isto mesto. Tako bo počasi zaznal, česa ni na svojem mestu in bo začel stvari pogrešati. Naučil se bo samokontrole in razvil navade. Ko bomo prvič ugotovili, da ves teden ni ničesar izgubil, ga nagradimo z nečim, kar ima najraje.

Ob drobnih uspehih bo začel verjeti vase, zadovoljen bo sam s sabo in te dobre navade bo prenašal tudi na druga področja.

Dolgo bo trajalo, uspehi bodo drobni, a k izboljšanju bomo starši le tako največ pripomogli.

spec. ped. M. MLAKAR-AGREŽ

Šola v naravi za litijske šolarje

Šola v naravi je posebna oblika vzgojno-izobraževalnega dela, ki temelji na tem, da otroci za teden dni odidejo v obmorski ali zimsko-športni kraj; to je celovit pedagoški proces z drugačno vsebino, kot smo je vajeni pri vsakodnevnem pouku doma. Osnovna šola Litija je letos organizirala štiri šole v naravi, eno zimsko in tri letne.

V zimski šoli je bilo 97 petošolcev in 13 spremljevalcev, in sicer na Jezerskem od 11. do 18. februarja letos. Udeleženci so predelali osnovno in nadaljevalno šolo alpskega smučanja, osnovne teka na smučeh, drsanje na ledu, seznanili pa so se tudi z vrstami snega, plazov in z vzdrževanjem opreme, vsak dan pa so imeli tudi še pouk, zvečer pa kulturno-zabavni program.

Letno šolo smo izvedli za četrtošolce v Bašaniji pri Savudriji v treh izmenah. Prvi dve sta potekali v juniju, kjer je bilo 170 učencev in 23 spremljevalcev, tretja pa v začetku septembra (87 šolarjev in 13 spremljevalcev). Učenci so predelali osnovno in nadaljevalno šolo plavanja, spoznali morsko rastlin-

stvo in živalstvo, podnebje, vetrove, pridobivanje soli in nekatere naravne pojave, za vse skupine pa smo organizirali naravoslovni dan z obiskom Pirana, kjer smo si ogledali pomorski muzej in akvarij.

Poleg telesno-kulturnega, izobraževalnega in kulturno-zabavnega programa smo preverili tudi znanje plavanja. Po kriterijih akcije NAUČIMO SE PLAVATI za osvojitve DELFINČKA, so si priplavali: 1 učenec zlatega delfina, 82 učencev srebrnega, 107 učencev bronastega, 38 posameznikov pa delfinčka pripravnika.

Čeprav so morali starši prispevati kar precejšnjo vsoto denarja za bivanje svojih otrok v šoli v naravi, razmere pa tudi niso bile najbolj ugodne, je bilo na Jezerskem 55 % vseh petošolcev, na morju pa celo 77 % vseh četrtošolcev.

Pripravljamo se že na naslednjo zimsko šolo v naravi, ki bo februarja 1992 na Jezerskem.

Upajmo, da bo odziv vsaj tolikšen, kot je bil letos.

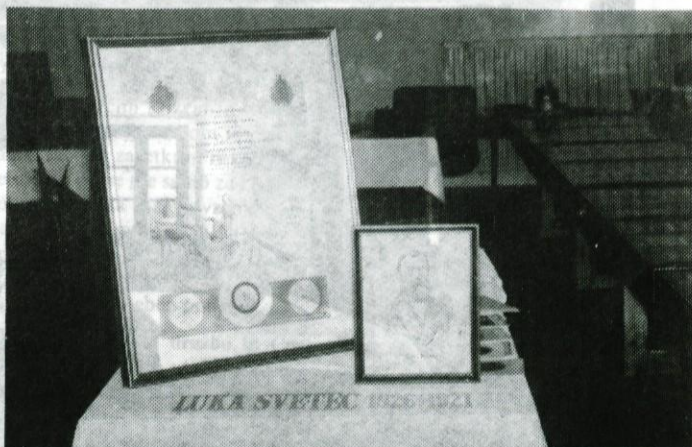
Ana Mohar

Bralna značka

Kaj je otroku lahko še bolj koristna popotnica v svet odraslosti, svet znanja in svet zabave kot knjiga? Koliko je prihranjenih skrbi staršem in vzgojiteljem, če otrok vzljubi knjigo in del svojega prostega časa preživi z njo? Najbrž se tega vsi premalo zavedamo tako starši kot vzgojitelji. Bralna značka, ta spremljevalka otrok v osnovni in srednji šoli, je postala kratke sape, za branje se vsako leto odloča manj učencev. Oblike preverjanja prebranih knjig so postale monotone, zato so se na Zvezi bralnih značk Slovenije že v preteklem šolskem letu odločili, da dajo bralni znački novega poleta in temu smo se pridružili tudi v naši občini.

In kako bo letos?

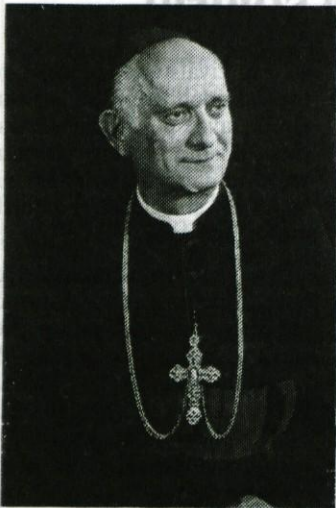
Matična knjižnica je pripravila priporočilen seznam knjig za branje, ki je zelo obsežen. Učenci izbirajo med povestmi, pesmimi in poučnimi knjigami. Seznam pa ni v celoti obvezen, saj lahko tretjino knjig preberejo po lastnem izboru. Preverjanje prebranih knjig bo potekalo bolj sproščeno, v skupinah, o tem več vedo mentorji na posameznih šolah. Vsi učenci prvih razredov iz cele občine bodo ob prvem obisku v matični knjižnici (skupaj z razredom) dobili mapo, v katero bodo vseh osem let lepili nalepke, ki jih bodo prejeli, ko bodo knjige prebrali. Mape bodo dobili brezplačno. Na koncu leta bomo poskušali pripraviti tudi srečanje s pisateljem.

Na odprtje razstave starih razglednic Spomin na Litijo je prišlo veliko domačinov, okoličanov in gostov. O pomembnih Litijanih, narodnem buditelju Luki Svetcu, skladatelju Petru Jerebu in akademski slikarki Miri Pregljevi, je spregovoril župan Mirko Kaplja, Jerebove pesmi pa je prepevala litijska Lipa pod vodstvom Ivana Kolarja (Foto: K. Šušteršič)

Prizadevajte si za srečnejšo prihodnost!

Ob blagoslovitvi grajske kapele na Bogenšperku smo zaprosili dr. Alojzija Šuštarja, ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita, za razgovor o življenju in stanju Cerkve v litijski dekaniji. Rad je ustregel naši želji; uredniški odbor se je odločil, da bo ta zapis objavil v letošnji božično-novoletni številki našega glasila.

Čeprav že enajst let vodite ljubljansko nadškofijo, ste šele letos kot birmovalec obiskali skoraj vse župnije v litijski dekaniji. Zato dovolite, da vam zastavim nekaj vprašanj s tega področja, ki se skoraj pokriva z mejami litijske občine.

Kako ocenjujete pastoralno delo duhovnikov v posameznih župnijah; kaj lahko pohvalite in kakšni so problemi, ki jih bo treba še rešiti?

Razdeljevanje birm je imel prej pokojni škof dr. Stanislav Lenič, sedaj pa to dela škof Jože Kvas. On določi, v katero dekanijo ali župnijo grem tudi sam na birmo. Ko mi je letos določil litijsko dekanijo, sem bil tega vesel, ker sem jo lahko še od bližje spoznal. Nekoliko sem jo že prej poznal, ker sem bil takoj po vrnitvi iz Švice leta 1977 arhidiakon za litijsko dekanijo in sem hodil na pastoralne konference duhovnikov.

Na vaše vprašanje, kako ocenjujem pastoralno delo duhovnikov v posameznih župnijah, bi bilo treba odgovoriti z ozirom na posamezne župnije in njihove razmere, kakor tudi na posamezne duhovnike. Na splošno pa moram reči, da sem z delom duhovnikov zelo zadovoljen.

Vsi si iskreno prizadevajo in tudi lepo sodelujejo. Naloge pa so v litijski dekaniji podobne kakor povsod drugod: oznanjevanje v takem jeziku in na tak način, da bi ga ljudje sprejemali, vodenje ljudi k Bogu v svobodni odločitvi in osebnem pričanju ter pošteno krščansko življenje. Velika naloga povsod je danes premagovanje medsebojnega nasprotja, sovraštva in prizadevanje za spravo. Čim bolj presegamo vse hudo iz preteklosti in si prizadevamo za boljšo prihodnost, tem več lahko Cerkev prispeva k boljši prihodnosti slovenskega naroda.

Ali ste zadovoljni z delovanjem župnijskih svetov in laikov v posameznih cerkvenih dejavnostih? Kakšen delež imajo pri tem mladi?

Zadovoljen sem z delovanjem župnijskih pastoralnih svetov in laikov v posameznih cerkvenih dejavnostih. Gotovo je mogoče reči, da se da še marsikaj izboljšati. Kakšen delež imajo mladi v posameznih svetih, ne morem natančno povedati.

Tudi mi ni znano delovanje posameznih župnijskih svetov v podrobnostih in tudi ne, kako poteka delo na sejah in kako so razdeljene naloge. Župnijski sveti pa nudijo danes še več možnosti za delovanje laikov v župnijah in upam, da se bo to vedno bolj razvijalo.

Trenutno nima vsaka župnija stalnega duhovnika, marveč so manjše v soupravi. Ali so vzroki za tako stanje samo v pomanjkanju duhovnikov?

Res je tudi v dekaniji Litija nekaj župnij v soupravi, kakor tudi drugod po škofiji. Prvi vzrok za to je nedvomno pomanjkanje duhovnikov. Če bi imeli več duhovnikov, bi radi dali na vsako župnijo svojega duhovnika. Morda bi se pa tu in tam postavilo tudi vprašanje, ali bi mogla župnija duhovnika vzdrževati. Duhovnik nima nobenih drugih dohodkov kakor mašni dar in kar dobi od ljudi. Če se bo kdaj finančno stanje Cerkve spremenilo in bo Cerkev dobila nazaj vsaj nekaj tega, kar ji je bilo odvzeto, bo morda tudi to vprašanje mogoče drugače reševati.

V zadnjih letih, zlasti pa še po vo-

litvah, prihaja pri nas do spremembe odnosov med družbo in Cerkvijo. Mi smo že pred dvema letoma povabili dekliški zbor litijske župnije na pevsko revijo otroških in mladinskih zborov. Kako vi gledate na tako sodelovanje in kakšno je vaše stališče do organiziranja koncertov v cerkvah?

Marsikje po Sloveniji prihaja do vedno večjega sodelovanja med družbo in Cerkvijo. Pri tem pa bi rad poudaril, da je Cerkev, kolikor je to skupnost vernih kristjanov, sestavni del družbe. Zato je nekoliko dvomljivo postavljati na eno stran družbo, na drugo stran pa Cerkev.

Seveda, če kdo v Cerkvi vidi predvsem škofo in duhovnike, lahko postavljamo vprašanje odnosa Cerkve do družbe in ti odnosi so vedno boljši. Kulturne in socialne prireditve so sama po sebi umevna skupna naloga vernih in nevernih. Kar pa zadeva organiziranje koncertov v cerkvah, imamo predpise, ki veljajo za vso Cerkev glede na vsebino teh koncertov in glede na vstopnino.

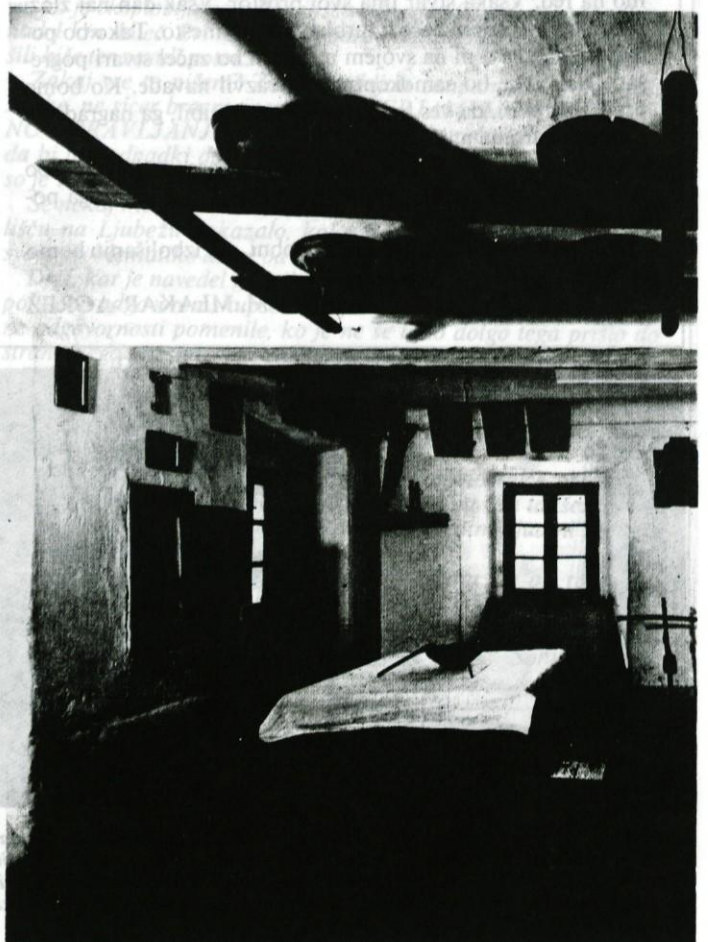
Zato mora biti vsak koncert, ki ga hočejo prirediti v cerkvi, sporočen na škofijo in hkrati predložena njegova vsebina. Šele potem je mogoče odločiti, ali bo koncert lahko v cerkvi ali ne. Razumem, da bi nekateri najraje prirejali vse mogoče koncerte v cerkvah, ker so pač ugodni prostori. Vendar ne smemo pozabiti, da je cerkev božja hiša in hiša molitve in določena za božjo službo.

Ali je tudi do vas že prišla prošnja Jevničanov, da bi imeli samostojno župnijo?

Do mene še ni prišla prošnja Jevničanov, da bi imeli samostojno župnijo, tako da vam o tem ne morem ničesar povedati.

Problem cerkve v Verneku (župnija Hotič), le-ta je v razpadajočem stanju in stoji v neposredni bližini ceste Litija-Ljubljana, najbrž poznate. Kakšna bo nadaljnja usoda te cerkve?

Prav zadnji čas sta tako Spomeniško varstvo kakor tudi župnija Hotič spet sprožila to vprašanje. Na

vsak način vsi želimo rešiti cerkev in jo obnoviti, na drugi strani pa je vprašanje denarja. Pogovori so se začeli že pred leti, a so nekoliko zastali, zdaj pa upam, da bo šlo hitreje naprej in da se bo tudi litijska občina zavedala svoje odgovornosti za ta gradbeno zelo pomemben spomenik, kot pravijo strokovnjaki.

Lani smo slovesno praznovali stoletnico smrti čudodelnika s Primskovega na Dolenjskem, župnika Jurija Humarja. Sklenili smo, da bomo Humarjevo nedeljo organizirali vsako leto. Radi bi tudi pripravili simpozij o tem nenavadnem človeku, čigar delo še ni dovolj znanstveno raziskano, in uredili na Primskovem njegovo spominsko sobo. Nam lahko poveste, kakšni so vaši pogledi na tega duhovnika in na kakšen način naj njegovo delo še bolj približamo ljudem.

Še sam se spominjam – doma sem z Dolenjske – da so starejši ljudje govorili o gospodu s Primskovega in ga imenovali pravega čudodelnika.

Pred leti je izšla pri Mohorjevi družbi v Celovcu knjižica »Čudodelnik s Primskovega«, ki jo je pripravil frančiškan p. Janez Žurga. Morda bi bilo koristno to knjižico danes ponatisniti, ker vsebuje zelo zanimive dokumente. Podpiram misel, da bi boljše spoznali tega izrednega človeka in duhovnika in tudi, da bi na Primskovem uredili njegovo spominsko sobo. Če pa bo mogoče Humarjevo nedeljo organizirati vsako leto in kakšno vsebino naj bi imela, ne morem presoditi.

Tudi v Sloveniji je vse več ljudi, ki so potrebni pomoči. Poleg Rdečega križa se sedaj zelo uveljavlja tudi Karitas. Katere oblike pomoči naj bi razvijali v naši dekaniji?

Katere oblike pomoči bi razvijali v vaši dekaniji in v župnijah, je odvisno od potreb in od organizacije Karitas. Vesel sem legepega sodelovanja med Rdečim križem in Karitas. Karitas je s svojim delom in organizacijo šele na začetku. Pri karitativnem delu pa ne gre samo za zbiranje pomoči, ampak tudi za vzgojo ljudi, da bi imeli čimveč čuta za pomoč bližnjemu v stiski. V trenutnem položaju ima tudi pomoč beguncem s Hrvaške svoj poseben pomen.

Sodelovanje med družbo in Cerkvijo je marsikje že utečeno, drugje pa ubirajo šele prve korake. Imate kakšna priporočila za litijsko dekanijo?

Kadar se obračam na duhovnike in druge vernike, vedno priporočam, da čimbolj iskreno sodelujejo na pošten način, v odprtosti in pripravljenosti, v spoštovanju vsakega človeka in v zavesti svojega poseb-

nega poslanstva kot kristjani. Količkor pa velja moje priporočilo litijski dekaniji, prav tako želim čim večje odprtosti in pripravljenosti za sodelovanje vseh, kar se je v nekaterih stvareh tudi že lepo pokazalo.

Zakaj ste se odločili, da sami blagoslovite obe kapeli, ki sta povezani z Valvasorjem; lani ste namreč tudi blagoslovili kapelo na porušnem gradu Medija pri Zagorju, kjer je Valvasor pokopan?

Božično sporočilo in voščilo

Letos bo imelo praznovanje Kristusovega rojstva poseben pomen v zgodovini slovenskega naroda.

Kako bomo praznovali letošnji božič?

Najprej ga praznujemo kot posvečen spomin na betlehemske noči Kristusovega rojstva. Sveta noč je prinesla ljudem Boga in Odrašenika. Kdor more razumeti skrivnost svete noči, naj jo sprejme v luči evangelija: »Ko sta (Jožef in Marija) bila tam, se je Mariji dopolnil čas poroda. In porodila je sina Prvorojenca, ga povila v plenice in polžčila v jasi, ker zanj ni bilo prostora v prenočišču (Lk 2, 6-7).

V luči vere Marija ni več katerakoli mati, ampak mati Odrašenika sveta. In Jezus – ni več katerikoli cvet s te zemlje, ampak edini in najsvetejši otrok, ki se imenuje božji Sin. Ob pravilnem pojmovanju svete noči so pesniki, pisatelji, umetniki, glasbeniki in vsi ljudje dobre volje dobili čudovite navdihe za izžarevanje doživlja svete noči.

Mnogim še danes Jezusovo rojstvo pomeni najlepši praznik, praznik ljubezni, ki prevzame vso družino. Ob kropljenju in kajenju družinskih prostorov se dostikrat poleže celo očetova jeza. Ob molitvi: ki si ga Devica rodila, občutimo povezanost z Bogom, z domačo Cerkvijo. Celo na bojnih poljanah so vsaj na ta dan prenehali krvavi spopadi. Božja ljubezen spreminja ljudi dobre volje tako močno, da se njihova notranjost spremeni iz folklornega doživljanja svete noči v spreobrnitev: Bog je med nami, pridite, molimo ga.

Blišč in sijaj svete noči imata svoj pomen samo tedaj,

Za obe blagoslovitvi so me povabili duhovniki skupaj s tistimi, ki so izvedli prenovo. Ker sem bil tisti dan, ko je bila blagoslovitev predvidena, prost, sem povabilo rad sprejel. Kakšnega drugega posebnega razloga pa ni bilo, saj če ne bi mogel sam priti, bi moral pač priti ali škof Kvas ali kdo drug. Ker imata obe kapeli, na gradu Medija in na gradu Bogenšperk, svoj veliki zgodovinski pomen, so morda nekateri mojo na-

važnost in sodelovanje razlagali tudi kot potrditve skupne skrbi za ohranitev bogate kulturne dediščine in spomina našega velikega zgodovinarja Valvasorja. Taka razlaga tudi drži in občini Litija čestitam, da ima na Bogenšperku tako pomemben zgodovinski spomenik.

Gospod nadškof, v imenu bralcev se vam za vaše odgovore in spodbude iskreno zahvaljujem.

Zapisal: Boris Žužek

če je notranjost polna ljubezni do Boga in človeka.

Svetonočne dogodke so svetonočni angeli povezovali z mirom na zemlji.

Postojmo za hip ob strašnih dogodkih v naši soseščini. Koliko življenj je uničenih zaradi sovraštva med narodi? Koliko družinskih sreč za vedno pokopanih zaradi bratomorne vojne med narodoma, ki sta do nedavnega enako mislila in čutila? V več kot 150-ih hrvaških cerkvah letos ne bo odmevala božična pesem, ker so porušene. Kaj takega se ni zgodilo niti v drugi svetovni vojni.

Ponesimo v porušene hiše, otroške vrvice, bolnišnice, cerkve in samostane nekaj božičnega upanja s tem, da se jih bomo spomnili pri Rdečem križu ali Karitasu in jim nudili tudi vso moralno oporo.

Skrito, preprosto v votlini, se je rodil naš odrešenik. Vse, kar se je v tisti noči dogajalo v Betlehemu, je dokaz velike božje ljubezni do nas. Vračajmo mu ljubezen za ljubezen.

Vsem občanom in vodstvu litijske občine, vsem domačinom in beguncem iz Hrvaške, vsem bolnim in trpečim tudi tistim, ki so v zamejstvu, voščimo duhovniki dekanije Litija vesele božične praznike in srečno novo leto 1992, polno miru, zdravja in uspehov na vseh področjih
vaši duhovniki z dekanom Antonom Masnikom

Božič zakonskega moža

Vsako leto za sveti večer prižgem drobne lučke na božičnem drevescu. Z očmi pregledam darove, ki sem jih pripravil za ženo in otroke. Na mizici je vsako leto tudi nekaj darov zame: navadno je nekaj knjig, koledar, kravata, šal, cigarete, copate... Takšna je naša božična mizica in vem, da je podobna drugim na sveti večer. Lani pa sem našel v mojih copatah pismo moje žene. Na kuverti je bilo zapisano: »Preberi, ko boš sam«.

Žena je pravkar pripravljala večerjo v kuhinji, zato sem bil res sam. Odprl sem pismo in bral:

»Ljubi mož! Čez nekaj minut nas boš povabil v sobo, kjer bomo skupaj obhajali božič. Spet si nam pripravil veselo presenečenje. Kljub težkim časom si nam podaril več, kot smo pričakovali. Ko te bodo Tvoji prijatelji vprašali, kaj si dobil za božič, boš morda rekel: nič posebnega, kot ponavadi: cigarete, šal, copate...

Prosim Te, pogledaj na nevidne košarice na božičnem drevescu. V njih sem pripravila Tebi in najinim otrokom božične darove. Ti mi letos veliko prispevaš za gospodinjstvo, ker sem jaz brez službe. Hrana, luč, stanovanje vzamejo skoraj vse tvoje prispevke. Včasih kaj pripravim ob rojstnem ali godovnem dnevu najinim otrok. Vendar sem uspela iz pripravov pripraviti nevidne košarice za božično drevesce: tu je razbita šipa, ki jo je tvoj mali razbil iz objestnosti. Molče sem jo plačala, čemu bi te jezila, saj si morda tudi Ti razbijal šipe, ko si bil mlad.

Potem spet obleka, predpasniki, nogavice... Kako si

ponosen, če smo lepo oblečeni. Ali naj Ti pokažem raztrgane in neuporabne superge? Ali sploh veš, kako težko je danes kaj pritriniti od denarja, ki mi ga daš? Kako to napravim? Tebi pripravim najboljši prigrizek. Ostali ga nimamo. Pri češnjah, sadju, rožah, pecivu raje počakam, da na domačem vrtu kaj zraste, kot da bi drago plačevala na tržnici.

V nevidnih košaricah so tudi plačani računi za razsvetljavo, ker si večkrat pozabil ugasniti luč v pisarni, kuhinji in kopalnici. Nisem Te kregala niti prosila, da bi tega ne delal več.

Še veliko nevidnih darov visi na našem božičnem drevescu. Tu je dragocena skleda, ki je počila, ker so jo otroci postavili na vročo ploščo štedilnika, veliko žepnih robčkov, ki jih vsak teden izgublja.

Za božične praznike sem spekla potico z rozinami in orehi. Ni velika, toda pridruži jo vsem poticam skozi vse leto. Ali razumeš sedaj, kaj mislim, ko Ti pravim, da so moja darila v nevidnih košaricah na drevescu. Ne glej samo na šal, cigarete, copate. Pogledaj na drevo, ki vse leto žari. Na njem boš spoznal moje najlepše darilo, spoznal boš mojo ljubezen, mojo zvestobo in mojo skrb zate in za naš dom... »Drobne žarnice na drevescu so skrivnostno mežikale v prostoru, kjer sem pismo bral.

Odšel sem v kuhinjo k ženi, ki je pravkar delila otrokom večerjo. Vroče sem jo poljubil in rekel: »Moja tih sreča, hvala Ti za vse!«

Litijan – akademik in Prešernov nagrajenec

Iz Litije je doma vrsta znanih in za razvoj naroda zaslužnih ljudi. V skladu s starim latinskim pregovorom, da nihče ni prerok v lastni hiši, pa pogosto v domači občini niti niso znani. Da bi odpravili eno takih belih lis, smo tokrat obiskali upokojenega univerzitetnega profesorja, rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti, dr. Franceta Bezlaja.

Lani je praznoval 80. rojstni dan, zato naj bo ta pogovor z njim med drugim tudi nekoliko zapoznala čestitka iz rojstnega kraja.

France Bezljaj se je rodil 19. septembra 1910 v Litiji. Gimnazijo je obiskoval v Kranju in Ljubljani. Slavistiko je študiral v Ljubljani in na Karlovi univerzi v Pragi, diplomiral pa je leta 1936 v Ljubljani. Tri leta pozneje je doktoriral z disertacijo Oris slovenskega knjižnega izgovora. Potem je kakšnih deset let služboval kot profesor na ljubljanski tretji gimnaziji. Leta 1949 je postal sodelavec Instituta za slovenski jezik pri SAZU, 1949 postane lektor za češki jezik na Filozofski fakulteti, 1956 honorarni predavatelj, 1958 izredni, leta 1963 pa redni profesor primerjalnega slovanskega jezikoslovja. Ves čas veliko objavlja, saj njegova bibliografija obsega preko dvesto naslovov. Njegova najpomembnejša dela so: Slovenska vodna imena v dveh delih (A–N 1956, O–Ž 1961), Eseji o slovenskem jeziku (1967) in prvi dve knjigi Etimološkega slovarja (A–I 1976, K–O 1982). Etimologija, s katero se je največ ukvarjal, je jezikovna veda, ki raziskuje zgodovino besed iz besednih delov katerega jezika, predvsem njihov izvor in pomen.

Za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil izvoljen leta 1964, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 1957.

Je vodilna osebnost slovenske etimologije, z velikim ugledom v svetu, saj so ga v njegovem kabinetu obiskovali znanstveniki ne le iz evropskih držav, ampak tudi iz Amerike in Avstralije.

Profesor Bezljaj, ki ga je bolezen sicer priklenila na invalidski voziček, živi v Ljubljani skupaj s sinom Jifijem, snaho Mirjam in vnukom Mirtom. Je pa še vedno živahnega duha in ima, kakor se vidi tudi iz tega razgovora, neverjeten spomin.

Gospod profesor, povod za ta razgovor je dejstvo, da ste rojeni v Litiji. Od kje izvira vaš rod in kakšne spomine imate na Litijo?

Oče, sicer doma iz Šentvida nad Ljubljano, je bil na litijskem sodišču oficial, mati pa je bila Ljubljancanka. Do svojega petega leta sem živel v Litiji, stanovali smo v Rogličevi hiši pod litijskim pokopališčem.

Eden mojih najzgodnejših, še danes nekoliko bolečih spominov, je odhod očeta na fronto. Mobilizirali so ga takoj v začetku vojne, ko še nisem dopolnil tretjega leta. Živo se spominjam, kako smo spremili očeta na železniško postajo. Bilo je polno ljudi, ženske so jokale, jaz pa sem bil vznemirjen. Istočasno sta odpeljala dva vlaka, eden na vzhod, drugi na zahod. Oče se je s tem drugim odpeljal v Trst, na bodočo italijansko fronto. Po

odhodu obeh vlakov me je mati peljala čez stari leseni most preko Save. Pred Slančevo hišo sta, z rokami, zvezanimi na hrbtu, v t. i. »špango« bila vključena dva vojaka, zraven je bil še mlad oficir z golo sabljo v roki ter nekaj naveličanih in topih vojakov. Eden od obeh zvezanih vojakov je bil gotovo Cigan in ta je gledal tako, da sem bil od tega ves presunjen.

Morda so tudi ti spomini prispevali k temu, da sem kasneje postal antimitilist.

Drugi spomin se nanaša na Lebingerjevo trgovino. S sestrico sva dobila krajcar in sva šla kupit »čajzelce«. Stal sem pred trgovino in si ogledoval napis nad vrati – posamezne črke sem že poznal – in kar naenkrat sem prebral LEBINGER. In tako sem začel brati, nisem pa še imel štirih let. Spominjam se, da je bil Hinko Lebinger eden najimemitnejših ljudi tistega časa v Litiji. Moj ideal pa je bil dr. Premrov, litijski zdravnik.

Še med prvo vojno smo se preselili v Šmartno pri Litiji, in sicer na Kosovno, to je bila pristava trgovca Likozarja, v njej pa so se naselile same prave in slavnate vojaške vdove. V Šmartnem sem prišel hoditi v šolo. Moj najljubši učitelj v prvem razredu je bil katehet, mlad, debelušen človek, ki je znal ravnati z otroki, tako da smo ga imeli zelo radi. Po prvem obhajilu je dekan pogostil prvoobhajance. Ko me je mati pripeljala do dekanata, se je kuharica uprla, češ da midva ne smeva noter. Takrat je odločno nastopil moj katehet, in zam smel k zajtrku; bila sta mleko in žemljica, kar je bilo za vojni čas pravo razkošje, mati pa je morala ostati zunaj.

Moji starši so veljali za liberalce, in tako sem, čeprav otrok, že takrat zaslutil, da je bila med Litijo in Šmartnim velika razlika. V Litiji je bilo še nekaj liberalizma (učitelji in uradniki), Šmartno pa je bilo izrazito klerikalno.

En teden po našem prvem obhajilu je katehet odšel na fronto v Galicijo, toda padel je, še preden je njegov vlak prispel na namembno postajo. Njegovo smrt sem bridko občeval.

Zame pa se je v šoli začelo šmarsko trpinčenje. Bil sem morda edini otrok, ki ni imel nobene malice s seboj in sem le poželjivo ogledoval druge. Nekoč je v razred stopila učiteljica in vprašala, kdo je nametal toliko jabolčnih ozgrizkov. Ker sem bil »obarvana ptica«, se je oglasilo nekaj učencev, češ da je bil to Bezljaj.

Učiteljica me je prijeila za uho in odpeljala do nadučitelja; ta me je zgrabil še za drugo in moral sem pobrati ozgrizke po celem dvorišču in v vseh razredih. Zasovražil sem šolo in tudi kasneje do nje nisem našel razumevajočega odnosa.

V drugem razredu se je zadeva pokaza-

la še v hušji luči. Pred šolo me je napadla skupina osmih fantov, razbili so moje šolsko tablico, po tleh razmetali knjige in me prebunkali. Na šolskem pragu pa si je vso zadevo ogledal šmarski nadučitelj, blondin, zelo podoben Ivanu Cankarju.

Ko se je mati prišla pritožiti v šolo, jo je ta nadučitelj resno posvaril, češ da sem izredno napadalen in sem sam napadel

celo gručo. Zvečer se je oglasil še krojač Flis in od mene zahteval odškodnino, ker je bil njegov sin ranjen. Res je imel prasko, dobil pa jo je, ko je na moji glavi razbijal mojo tablico. Zbežal sem v gozd proti Grmačam, sedel na veji ter tuhtal, kako naj ubežim vsemu temu. Prebolel sem tudi to, kakor še nešteto drugih stvari v življenju.

V Šmartnem sem ostal do svojega desetega leta, od tam pa smo se preselili v Kranj, kjer je oče dobil drugo službo.

Kaj je bilo v vašem šolanju odločilno za vašo kasnejšo usmeritev v jezikoslovje, še posebej v etimologijo?

Prav gotovo je bila to velika strast za poezijo. Že v gimnaziji in prvih letih univerze sem se učil številnih jezikov, vendar samo tako daleč, da sem lahko bral in razumel vrhunske pesnike. Ob velikih svetovnih jezikih sem se učil tudi albanščine in finščine, kar je bilo takrat videti malo koristno, kasneje pa se je pokazalo za zelo potrebno. Pod psevdonimom sem v ljubljanskem zvonu objavil več prevodov pesmi Ukrajincev Tarasa Ševčenka in Ivana Franka ter Bolgara Kyrila Hristova, prevedel pa sem tudi nekaj spevov finske Kalevale, ki je sicer šele letos doživela svoj celovitejši slovenski prevod.

Otroci so izraževali, da sem filološke članke lahko bral v 14-ih jezikih in v teh jezikih tudi objavljal.

Kako pa ste zašli v etimologijo, saj se je kljub uglednim predhodnikom (zarodki pri protestantskih piscih, M. Pohlina, F. Miklošič, F. Ramovš) s to vejo ukvarjalo malo slovenskih jezikoslovcev?

Še kot študent drugega letnika sem stopil k svojemu učitelju Franu Ramovšu in ga vprašal, od kod beseda tolmun. Hkrati sem ponudil svojo razlago, da je to verjetno latinska turbina, kar je dalo furlanski tulminion, pomeni pa zračni vrtnec in pa banatsko romunsko tulbina, to je vodni vrtnec. Takrat je Ramovš napisal pismo Petru Skoku v Zagreb in me s tem pismom poslal na pot. In ker je Peter Skok to etimologijo sprejel, me je Ramovš posledje smatral za pristojnega na tem področju. Tudi sicer sem se kasneje veliko ukvarjal s hidromatskimi (vodnimi) etimologijami. Ramovš je med vojno leta 1943 objavil načela za sestavo etimološkega slovarja, jaz pa sem takrat po njegovem naročilu za sto let nazaj zbiral iz lingvistične literature vse podatke o slovenski etimologiji.

Dr. France Bezljaj

Dokončno pa sem se etimologiji zapisal že po 2. svetovni vojni, ko je takrat že bolni in zaradi ravnarjanja novih akademikov razočarani Ramovš od mene terjal prisego, da bom svoje moči zastavil za slovenski etimološki slovar. Branil sem se, da je to za posameznika prehuho breme in da ne znam vseh jezikov. Vendar sem ostal zvest obljubi, ki sem jo dal Ramovšu praktično na njegovi smrtni postelji. V začetku sem bil pri tem delu povsem sam, saj marksizem takrat etimologije ni priznaval.

Etimološki slovar slovenskega jezika je vaše življenjsko delo. Izšli sta še dve knjigi, kdaj lahko pričakujemo nadaljevanje?

Tretjo knjigo sedaj lasersko stavijo moji sodelavci, saj smo imeli s stavci v tiskarni zelo slabe izkušnje pri prvih dveh knjigah. V svojem kabinetu še sedaj hranim korekture prvih dveh knjig. Pri prvi knjigi smo v enem samem stolpcu našli povprečno 6 do 20 napak in ko smo popravljeno dobili nazaj, smo v vsakem stolpcu spet našli 6 do 20 novih napak.

Takrat sem nad takšnim delom skoraj obupal. Končalo pa se je tako, da nam je založba enostavno zaplenila odtise in je tako, zlasti v prvi knjigi, še precej napak.

Zato sem popolnoma soglašal s svojimi mladimi sodelavci, da z laserskim tiskalnikom in računalniškimi čipi skušajo dati čimbolj verodostojno podobo tretji knjigi, ki bo obsegala gesla od P–S in bo predvidoma izšla leta 1995. Zbranega pa je tudi že več kot polovico gradiva za četrto knjigo.

V zadnjih petnajstih letih sem uspel vzgojiti tri sodelavce, ki so že vsi doktorji in mednarodna imena; to so: dr. Alenka Šivic-Dular, dr. Marko Snój in dr. Metka

Furlan. Ti sedaj nadaljujejo moje delo, zato se za usodo slovarja ne bojim. Prvi dve knjigi sta označeni kot moje avtorsko delo, pri tretji in četrti pa bo verjetno pri posameznem geslu potrebno označiti, kdo je avtor razlage.

Iz Dachaua peš domov

Veliko ste se ukvarjali tudi z etimologijami krajevnih imen, zlasti rek, pa tudi prirnkov. Lahko navedete kakšen primer iz naše občine?

Tudi imena so dokaz, kako se nek jezik razvija. Kakor hitro je jezik neko ime sprejel, se je to ime spreminjalo po enakih glasovnih pravilih kot ostale besede.

Valvasorjeva razlaga Litije iz latinskega litus – obala verjetno ne bo držala. Najstarejši zapis imena Lutidia kaže na ilirsko jezikovno sfero.

Številni etimologi so ime kraja Vače izpeljevali iz vseh mogočih jezikov. Po večdesetletnem proučevanju sem prišel do spoznanja, da ta toponim verjetno izvira iz besede AVENDEATAI, kakor so se imenovali prebivalci kraja AVENDONA, o katerem piše starogrški zgodovinar Strabon. Seveda danes ne vemo, kje se je ta kraj v resnici nahajal, vendar sem glasovno dokazal, da če je Antras dal AVENDEATAI Vače. Mednarodna lingvistika je to mojo razlago sprejela kot najbolj verjetno.

Glede rek pa je v Evropi kar pravilo, da imajo praktično vse reke, ki so daljše od 30 km, predсловanska, predgermanska in preditalaska imena. Kolonizacije so pač šle ob rekah navzgor in šle manjši pritoki so dobivali mlajša imena.

Kaj menite o teoriji, da bi bili Slovenci potomci Venetov?

V venetščini poznamo vsega 200 besed in imen. Celotna struktura tega fonda kaže bolj na to, da je bil to praitalski jezik, v katerega je šele kasneje zašel kakšen severni vpliv. Venetsko ime Moldia po vsej verjetnosti izvira iz Mladena, koren mold pa ima pomen mlad samo v stari prusčini in slovanščini ter v italški venetščini. S stališča jezikoslovja pa je trditev, da bi bili Slovenci potomci Venetov, absurdna. Pač pa sem pri svojem delu odkril številne presenetljive povezave med slovenščino in baltskimi jeziki (litavščina, letonščina in stara prusčina).

Napisali ste tudi veliko čebelarških člankov v Slovenskem čebelarju. Vse ste podpisovali s psevdonimom. Zakaj?

Čebele so me vedno živo zanimalo, v najtežjih časih med vojno in po njej pa mi je njihovo gojenje pomagalo preživeti številno družino. Čebele sem imel v začetku v Dolenji vasi pri Ribnici in sem se iz Ljubljane do tja vozil s kolesom. Hudušni psevdonim Inocenčij Revaj, s katerim sem podpisoval čebelarške članke, pa sem obdržal še izza študentskih let, ko sem s tem psevdonimom objavil prve eseje in prevode v Ljubljanskem zvonu.

Potem, ko je bil ta pogovor že opravljen, je Univerza v Ljubljani 3. decembra 1991 akademiku dr. Francetu Bezljaju za njegovo življenjsko delo na področju jezikoslovja in etimologije podelila tudi častni doktorat kot najvišji naziv te univerze.

Čestitkam se pridružujemo tudi mi.

Zapisal: Borut Vukovič

Nemška policija me je aretirala v Zavrstniku. Odpeljala me je najprej v Šmartno, po zaslišanju pa v litijske sodniške zapore; sedaj je v teh prostorih osnovna šola. Tu sem ostal tri dni. Odločili so, da moram v Begunje na Gorenjskem.

Šlo nas je več. Peš so nas gnali do Laz, nato pa smo z vlakom nadaljevali pot v Begunje, kjer sem preživel več mesecev.

Iz teh zaporov so Nemci razporejali zapornike zelo različno. Ko je mene doletelo, da bom šel iz Begunj, tega še zvedel nisem pravočasno. Bil sem zunaj na delu. Drugi so mi povedali, da grem, a nihče ni vedel, kam. Upal sem, da bo obsodba za prisilno delo kje na Koroskem, saj je večina ostala tam. Mene so določili za Dachau. Nič kaj rad se ne spominjam teh dni. Iz Celovca, kjer sem bil nekaj časa zaprt, so me transportirali v Dachau. Če pa si v tem taborišču zaprt po nepotrebem, je to dvakrat narobe. To je naredila vojna in to so storili slabi ljudje. Jaz s tem nimam nič, a trpljenje se mi je globoko vrezalo v srce.

Bilo je ob koncu vojne, ko sem začel misliti na pobeg. Govorice o tem, kaj bo z nami, so bile takšne, da ni kazalo čakati. Med nami ni bilo težko zganjati propagande. Bil je maj, nas pa so še vedno držali za žico, še vedno sem bil ujetnik. Jugoslovanskega žandarja nisem maral, Nemce sem sovražil in tudi Angležem ter Amerikancem nisem zaupal. Treba je bilo nekaj ukreniti.

In tako sva s prijateljem Albinom sklenila oditi v začetku maja 1945. Bila sva za silo oblečena in obuta. Imela sva tudi nekaj dodatne obleke, hrane pa ne. Za mene je bil cilj poti Zavrstnik, kjer sem imel ženo in sina in od koder so me odpeljali, Albin pa je imel svoje cilje. Oba pa sva želela na jug, domov. Za začetek sva si pomagala z zemljevidom in z navsveti dobrih ljudi.

Ušla sva okrog dveh popoldne skozi luknjo, ki sva jo našla pod ograjo in zidom. Ta nama je odprla pot v svobodo. Prvo noč sva prespala v bližnjem gozdu. Bil je maj in po prespani noči sem zjutraj tisto leto prvič zaslišal kukavico. Eden lepših dni v mojem življenju se je začel. Taborišče Dachau je bilo za menoj, pred nama pa pot domov. Spomini pa so me spremljali vso pot in tudi danes tega ne morem pozabiti.

Najprej sva se odločala o tem, kako bova nadaljevala pot. Potem, ko sva ugotovila, da bo hoja po gozdu težka, sva sklenila, da greva po cesti. Šla sva skozi mesto Dachau proti Münchnu, osnovni problem pa je bila hrana. Če hočeš hoditi, moraš seveda jesti. Albin je vedel za eno od kuhinj v Münchnu, kjer je prej delal. Ko sva prišla do nje, sva jo našla bombardirano, vendar je tam okoli ostalo še dovolj krompirja. Oprala sva konzervo, v kateri je bila prej marmelada. Prav nama je prišel eden od zapuščenih študilnikov. Krompir sva skuhala in tako potešila največjo lakoto. München je veliko mesto in ob iskanju poti do njega in skozenj sva srečala domačina, ki nama je svetoval, naj se peljeva s tramvajem. Ko sva mu povedala, da nimava denarja, nama ga je dal še nekaj več, kot sva dala za vožnjo. Malokdaj sem srečal tako do-

braga človeka, a tudi taki so.

Drugič sva prespala na seniku. Prav na hitro je bilo treba s ceste. Bližala se je enaindvajseta ura. Amerikanski vojak nama je s kretnjami povedal, da bo treba iti spat. To sva tudi storila. Naslednje dni sva veliko hodila. Vreme je bilo majsko, tako da sva bila tu in tam tudi mokra, a sva se nekako že znašla. Predvsem pa sva bila lačna. Sam ne vem, ali je bilo temu krivo dotedanje stradanje ali svež zrak ali nenehna hoja. Tek je bil velik. K sreči prebivalci ob poti niso bili skopi. Vse dni naprej sva spala pod streho in tudi hrane sva dovolj dobila.

Vseh krajev, skozi katere sva hodila, se ne spomnim; nekaterim sva se tudi izognila. Vem, da sva šla skozi Rosenheim. In dobro se spomnim, da se je zapletlo pri Kuhsteinu. Ameriški vojak naju je ustavil in odpeljal naprej na komando, nato pa v taborišče Kuhstein. Dali so nama jesti in prespala sva pri njih. Drugi dan sva večino stvari pustila in odšla. Kdo bi se takrat zanašal na vojaške transporte? In v katero smer naju bi odpeljali? Ameriški vojak, ki je stražil v najini bližini, se je odpravil v bližnjo hišo. Še sedaj si mislim, da nama je hotel dobro.

V sosednji vasi naju je povabil v svojo hišo domačin. Pomagal nama je, kolikor je mogel, še cigarete sva dobila za na pot. Kmalu sva spet naletela na vojaka. Odpeljal naju je na tamkajšnjo občino, češ da bova dobila potrebne dokumente za pot. Vendar sva po njihovem vedenju spoznala, da je odločitev že padla, to pa je bilo – v taborišče v Kuhsteinu. Spat so naju dali k nekemu kmetu. Drugi dan so hoteli svojo namero uresničiti, a midva sva zgodaj zjutraj brez pozdrava že odšla na pot proti jugu.

Na poti se nama je zoperstavil Grossglockner. Že v dolini so nama rekli, da je pot čezenj huda in da bova gazila sneg, pot okoli pa da je daljša. Odločila sva se za goro. Jaz pravzaprav niti nisem verjel, da bi v tem letnem času moglo biti kaj dosti snega. Pa ga je bilo in to prekleto dosti. Ko sva rinila po tem snegu, sva naletela na angleške vojake, ki so tja prišli smučati. Bilo je že popoldne in so se odpravljali v dolino. Albin je tedaj povedal, da je namenjen prav v tisto vas, kamor so šli oni. Vzeli so ga s seboj, za mene pa ni bilo v vozilu več prostora. Prav malo izbire sem imel. Če bi se vrnil, bi to pomenilo čisto novo pot in še od cilja bi se obrnil. Šel sem naprej, navzgor v sneg. Strah me je bilo, če ne pridem do ljudi še podnevi. A gora mi je bila naklonjena. Kmalu sem prišel do prelaza na višini 3397 m. Pot se je obrnila na jug in kmalu sem zagledal planinsko kočjo že na koroski strani. Oskrbnik mi je povedal, da je do prve vasi še več kot dve uri hoje in mi ponudil, da lahko ostanem pri njih. Tudi tu sem dobil posteljo in večerjo, zjutraj pa sem odšel v dolino. Že oskrbnik mi je pokazal, kako se pride v Heiligenblut.

Tu je bila prva vas na južni strani, v dolini med Grossglocknerjem na eni in 3105 m visokim Sonnblüchom na drugi strani. Nikoli med potjo nisem ostal brez hrane. Je pa velika razlika med vrstami kruha na oni strani Grossglocknerja od

Jože Godec

tega na južni strani. Vsak pa je bil zelo dober. Če se je zgodilo, da ženske na njivi niso imele hrane še za mene, so pokazale hišo, kam naj grem. Človečnosti je bilo v teh ljudeh dovolj. Tako je dejala ena od gospodinj, ko je zavijala še malico za na pot: »Tudi jaz imam dva sinova v vojski. Upam, da jima bo kdo postregel.«

Nadaljeval sem pot. Nekaj težav sem imel z obutvijo in obleko, a je šlo. Tako sem prišel do meje. Zelo prijazni angleški vojniki so ugotovili, da ni prav, da takole sam hodim. Pa še nobenih papirjev nisem imel. Kdo pa naj bi mi jih v Dachau dal. Vrnili so me v Celovec in mi dejali, naj počakam na naslednji transport. Jaz pa v transporte že v Dachau nisem verjel. Neumno se mi je zdelo, da sicer ob povsem dobri postrežbi čakam tukaj, za vogalom doma, ne da bi poskusil po svoje, in sem šel.

Drugi poskus sem opravil bolj premišljeno. Nič več po cesti. Nobene razlage nikomur, od kod in kam. Najbolje bo skozi gozd in čez hrib. Med potjo sem srečal še nekaj Hrvatov. Eden se mi je pridružil. Na južni strani je bila pot prav po planinsko nevarna. Čutil sem že utrujenost v nogah. Od daleč sem zagledal njivo in na njej mater in hčer. Kar po Slovensko sem ju vprašal, če je tu že Slovenija, odgovorili pa sta mi: »Da. In do Kranjske Gore je še uro in pol hoje.«

Tam sem se prijavil, sledel pa me je tudi zdravnik. Bil je Slovenec in prijazen ter natančen človek. Ko sem mu priznal bolezen – kožna srbečica na nogah – spet nisem smel naprej. Dobil sem mazilo, obvezno kopanje in oskrbo. Bil je petek. Zdravnik je obljubil, da pride v ponedeljek, toda ni ga bilo. Počakal sem še do torka, ko je vendar prišel. Nič ni rekel, da sem zdrav, a podpisal je, da lahko grem. In sem se odpeljal naprej z vlakom do Ljubljane, nato v Litijo, potem pa peš v Zavrstnik. Žena in sin sta me čakala. Po mesecu dni hoje sem bil doma.

Sedaj živim v Domu Tisje. Nič mi ni hudega, kar dobro mi gre. Spomin pa večkrat uhaja nazaj v težke čase in tudi lepe dni.

Po spominu svojega očeta Jožeta zapisal Ivan Godec

Splošna navodila občanom za ukrepanje ob poplavah

Glede na to, da že vsake obilnejše padavine povzročijo ali pretijo s poplavami na področju ob reki Savi, se je Občinski štab odločil, da prebivalce potencialno ogroženih območij seznanji s splošnimi navodili za ukrepanje ob poplavah.

UKREPI PRED POPLAVO:

1. Imejte prenosni radio, žepno svetilko in rezervne baterije.
2. Če prebivate v predelu, kjer so možne poplave in nanje kažejo tudi razmere (dolgotrajno deževje, neurja, močna odjuga), vključite radijski sprejemnik in spremljajte poročila hidrometeorološke službe.
3. Iz nižjih prostorov in kleti umaknite hrano, premičnine, dokumente, denar in ostale dragocenosti v višje prostore zgradbe.
4. Oskrbite se s pitno vodo, ker obstaja možnost motene preskrbe z vodo.
5. Živino umaknite v višje predele in ji pripravite začasno bivališče. Ob tem vam bo svetoval štab za civilno zaščito v krajevni skupnosti in vam po potrebi pomagal pri umiku.
6. Če imate čas, namažite strojno opremo, da zavarujete vitalne dele pred rjavenjem, pospravite dvorišče in zavarujte predmete, ki jih lahko voda odplavi.
7. Če je vaš dom na območju, kjer lahko poplavna voda poplavi celotno zgradbo, pravočasno umaknite vse dobrine na varno območje k sosedu ali sorodniku. V primeru, da za to nimate časa, vzemite s seboj najnujnejše stvari (denar, dokumente, nekaj obleke) in umaknite ali pa vsaj odvežite oziroma spustite živino in se umaknite nad območje, ki ga lahko doseže voda.
8. Preden zapustite dom, izklopite elektriko, plin in vodo.

UKREPI MED POPLAVO:

1. Če se niste uspeli umakniti in ste ostali na poplavljenem območju, se umaknite v višje predele stavbe in kličite na pomoč, ponoči pa si pomagajte s primernimi svetili, da vas bodo reševalci lažje našli. Ob sebi imejte tudi kakšen predmet, ki se dobro obdrži na vodi, da se ga lahko oprimate (avtomobilska zračnica, plastična posoda s čepom, večji kos stiropora, kos lesa . . .).
2. Izogibajte se področij, ki so lahko nenadno poplavljeni.
3. Ne skušajte prečkati vodnega toka, ki vam sega do kolena.
4. Ne skušajte z avtomobilom prečkati poplavljenih cest, ker lahko ostanete ujeti v vodni pasti.
5. Ne približujte se rečnim brežinam, ker so lahko zaradi erozije spodjedene.
6. Spremljajte informacije, ki jih preko radia in televizije posredujejo pristojne službe in organi.

UKREPI PO POPLAVI:

1. Ne uživajte sveže hrane, ki je bila v stiku s poplavno vodo.
2. Ob poškodbah vodovodnega omrežja ne pijte vode, dokler ni sporočila, da je neoporečna, predvsem pa ne pijte vode iz vodnjakov.
3. Ne uporabljajte električne inštalacije in aparatov, ki so bili poplavljeni, dokler jih ne pregleda strokovnjak.
4. Obvestite pristojne službe o prekinitvi telefonskega, električnega ali vodovodnega omrežja.

OBČINSKI ŠTAB ZA CIVILNO ZAŠČITO
OBČINE LITVIJA

Preprečujmo požare – kmetijska gospodarstva

Požari vsako leto povzročijo veliko materialno škodo, nemalokrat pa tudi cele družinske tragedije. Kot primer navajam leto 1990, v katerem je bil 2601 požar (30,4 % več kot leta 89). Povzročili so za 718.610.493,00 materialne škode (za 4817,9 % več kot leto poprej). Pri tem je umrlo 22 oseb, poškodovanih je bilo 43.

Da bi tudi pri nas zmanjšali ognjeno stihijo, sem se odločil v nadaljevnih opozoriti na nekatere nevarnosti in s tem tudi poučiti občane, kako ravnati v posameznih primerih.

V tem prispevku si bomo ogledali nekatere nevarnosti, ki groze na kmetijah in nevarnosti, ki groze pri zažiganju odpadkov v bližini gozdov.

Letno je na področju kmetijstva in gospodarstva preko 260 požarov. Možnost, da zagori na kmetiji, je 10-krat večja kot drugje. Nastale škode gredo v vrtočlave številke.

Objekti velikokrat niso zavarovani, ali pa le za nizke vsote. Vsiljuje se nam vprašanje, kako obnoviti uničeno, kako živeti naprej.

Kaj lahko storimo, da do požarov ne bi prišlo, ali pa da bi se zmanjšali na razumno število?

Veliko napak je narejenih že pri gradnji objektov, ker se gradijo brez ustrezne dokumentacije, pri tem pa ne mislimo na požarno varnost z načinom gradnje, uporabo materialov, odmike itd. Le izjeme pripravijo požarni red, imajo ustrezna gasilna sredstva, opravljajo nadzor itd.

Na kmetijskih gospodarstvih (kmetijah) podcenjujemo materiale, kot so les, slama, seno, krma, pridelki, vnetljive tekočine, stroji, inštalacije itd. Vse naštetu je hitro vnetljivo, ogenj pa se širi z veliko hitrostjo. Zato si oglejmo glavne vzroke požarov in kako jih lahko hitro odpravimo.

NEPRAVILNO DELO Z ODPRTIM OGNJEM

Uporabljanje sveč ali bakel pa tudi petrolejk je lahko zelo nevarno, kajti marsikatera sveča je že osvetlila široko okolico in ne samo prostora. Zamenjati jih moramo z baterijami,

jami, električno razsvetljava ali zaprtimi varnimi petrolejkami.

Mnogokrat se zgodi, da sežiganje odpadkov po poljih ali travnikih pusti zelo neprijetne posledice. Če jih ne moremo kompostirati, jih zberemo na kup in sežgemo tako, da lahko stalno nadziramo ogenj, leteče iskre in okolico. Skrbeti moramo predvsem za varne odmike od cest (100 m) predvsem pa od gozdov in gozdnih površin (500 m). Nikakor ne smemo zažigati odpadkov ob močnem vetru ali ponoči. Ogenj moramo pred odhodom do konca pogasiti in ostanke pogorišča zakopati v zemljo. Površinsko sežiganje travnišč in grmičevja je najstrože prepovedano in kaznivo.

IGRA OTROK Z OGNJEM

Otroci se zelo radi igrajo z ognjem, zato jih moramo poučiti o nevarnosti, ki jih takšna igra lahko povzroči. Vžigalice, vžigalnike in podobno hranimo na mestih, kjer jih otroci ne morejo doseči. Kadar sami uporabljamo vžigalice, jih tako, da bo otrok videl, kako se z njimi pravično ravna.

SLABE DIMOVODNE NAPRAVE

Slabe in založene dimovodne naprave so tudi pogosto vzrok požarov, zato skrbimo, da so v redu, priključki pa dobro tesnjeni. Tudi založenost dimnikov ali dimovodnih naprav z vnetljivim materialom je lahko usodna za naše imetje. Pazimo, da je prostor okoli dimnika vedno čist.

(Dalje prihodnjič)

R. P.

PLANINSKI KOTIČEK

KRATKE NOVICE IZ PLANINSKEGA DRUŠTVA

Alpinistična šola

Alpinistični odsek Planinskega društva Litija je tudi letošnje jesen organiziral alpinistično šolo, ki jo obiskuje osem tečajnikov. Tečaji so vsak četrtek ob 17.30 v novi večnamenski dvorani.

Kolikor bi se kdo še želel vključiti v tečaj, lahko to še vedno stori; seveda, če se za to odloči takoj po objavi tega zapisa, če hodi najmanj v šesti razred osnovne šole in če prinese pisno privolitev staršev. Umetna plezalna stena omogoča kvalitetno vadbo, za popolno varnost šole pa skrbijo trije domači, litijski inštruktorji.

Uradne ure planinskega društva

Tudi letošnje zimo je pisarna planinskega društva neogrevana in zato zaprta. Uradne ure so zato vsak četrtek med 16. in 18. uro kar doma pri Štefki Lipužič, Cesta Zasavskega bataljona št. 5, v zgradbi, ki jo Litijski poznamo kot Vilo.

Predavanje o slovenski himalajski odpravi KANCH 91

18. novembra je Dare Juhant, litijski udeleženec hkrati tragične in uspešne himalajske odprave, pripravil predavanje z diapozitivi o tej odpravi. Zaradi skromne udeležbe v društvu razmišljajo, da bi predavanje ponovili.

11. pohod na Tisje

V prvem snegu, ki je zapadel do dolin, se je 11. pohoda na Tisje v nedeljo 8. decembra udeležilo okrog 1300 pohodnikov, kar je precej več kot lani.

Borut Vukovič

Povabilo na Kum

2. januarja 1992 bo Planinsko društvo Kum Trbovlje organiziralo že 10. novoletni pohod na Kum.

Ker bodo letošnji prazniki dolgi in se bomo prav gotovo naveličali posedanja pred televizorji in za obloženo mizo, vas vabimo, da se tega pohoda udeležite tudi vi. Start je v Trbovljah med 6. uro in 9.30, hoje po lepo vzdrževani poti pa je za 3 ure.

Kum je bil od nekdaj tudi litijski, za prva markirana pota nanj je poskrbela ravno litijska podružnica Slovenskega planinskega društva. Zato je prav, da se Litijski tega pohoda udeležimo v čim večjem številu.

Borut Vukovič

Novoletni pohod na KUM

Srečno novo leto

DEŽURSTVA

V Glasilu občanov prvič objavljamo sobotna in nedeljska dežurstva trgovin in cvetličarn; tokrat samo za Litijo in Šmartno, vabimo pa tudi ostale trgovine izven teh krajev, da nam do prihodnjic sporočijo, kako so odprte ob sobotah in nedeljah

LITIJA

Sobota:

trgovine so odprte do 18. ure po naslednjem razporedu:

- tretjo soboto v decembru in drugo v januarju: Centromerkur - Valvasorjev trg in Mercator - Graška Dobrava;
- četrto soboto v decembru in tretjo v januarju: Kmetijska zadruga - Valvasorjev trg in Mercator - Rozmanov trg;
- prvo in četrto soboto v januarju: Emona - Valvasorjev trg in Mercator - pri banki.

Zasebne prodajalne pa so odprte vsako soboto takole:

Ržišnik - Cankarjeva (do 16); Kašča - Graška Dobrava (do 18); Babnik - Frtica (do 19); Miš-maš - Grbinska (do 20); Ari - Graška Dobrava (do 20); Ajda - Rozmanov trg (do 21).

Nedelja:

Kmetijska zadruga - Valvasorjev trg (7.30-10.30); Babnik - Frtica (8-11); Kašča - Graška Dobrava (8-11); Ržišnik - Cankarjeva (7.30-13); Ajda - Rozmanov trg (8-13); Miš-maš - Grbinska (9-13); Ari - Graška Dobrava (9-20); cvetličarna Ciklama (8-12).

ŠMARTNO:

Sobota:

izmenoma dežurata Mercator in Kmetijska zadruga (do 18); Pika-polonca (do 19); Steklenička (do 20).

Nedelja:

Kmetijska zadruga (7.30-11.30); Pika-polonca (7.30-11.30); Muc Bazar (8-12); Steklenička (8-16); cvetličarna Tila (8-12).

Pred nami je več prazničnih dni. Kako bodo takrat odprte trgovine, žal, ne vemo.

Podatke zbrala: Karolina Šušteršič in Boris Žužek

Testiranje traktorskih škropilnic

Tudi v letu 1992 pripravlja Kmetijski zavod Ljubljana redno letno testiranje škropilnic in pršilnikov. Testiranje bo izvajala ekipa Agromehanike iz Kranja v februarju 1992, točen datum bomo sporočili kasneje. Testiranje bo brezplačno, prav tako manjša popravila, rezervne dele in večja popravila pa bo potrebno plačati. Kmetje naj se za testiranje škropilnic prijavijo na kmetijski svetovalni službi v Litiji, Valvasorjev trg 3, ali v Gabrovki najkasneje do 9. 1. 1992, da bomo lahko pravočasno rezervirali potrebno število dni za servisiranje. Ekipa je mobilna, zato bo mogoče opravljati servisiranje na več lokacijah, če bo to potrebno.

KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA

AVTO ŠOLA SI - CAR

organizira tečaj CPP v torek, 17. decembra 1991, ob 16. uri v prostorih AMD Litija.

K sodelovanju vabim instruktora ali kandidata za instruktora B kategorije.

Informacije dobite na Graški cesti 2 ali po telefonu 881-140.

Srečno in uspešno novo leto 1992 želita vsem svojim članom in vsem občanom Predsedstvo in Izvršilni odbor Društva invalidov Litija

MIZARSTVO GABROVKA

61274 GABROVKA

Telefon: (061) 871-055
Telefax: (061) 871-055

PROIZVODNI PROGRAM

- izdelava in montaža neserijskih oken in vrat
- pisarniška oprema
- obloge sten in stropov
- senčila
- restavratorska dela

VSEM OBČANOM
ŽELIMO
VESELO PRAZNOVANJE
BOŽIČNIH
IN NOVOLETNIH
PRAZNIKOV

Telefon: (061) 881-620

PINO

Jerebova 1a, 61270 Litija

projektiranje, sodne cenilne

inženiring

nadzor, strokovno vodenje pri graditvi

objektov

JOŽE POGLAJEN, ing. gradb.

PRODAJA PLINA IN SERVIS
PLINSKIH NAPRAV

JANEZ HAUPTMAN

Želim vam prijetne božične
ter novoletne praznike in
voščim srečno novo leto 1992

Obenem vas obveščam, da prodajamo gospodinjški plin, tehnične pline in rezervne dele za vse vrste plinskih naprav v Litiji na Ponoviški 15 (komunala) in v Kresnicah št. 6.

Odprto:

ponedeljek:	8-10	15-17
torek:		14-17
sreda:	8-10	15-17
četrek:		14-17
petek:	8-10	15-17
sobota:	9-12	

Obratovalnice:
Ponoviška 15, Litija
tel.: 881-064

Stanovanje:
Kresnice 6
tel.: 877-189

PAPIRNA
GALANTERIJA
S TISKOM

VESELE
PRAZNIKE
IN SREČNO
NOVO LETO

vam želi

JOVANOVIČ ACO
Valvazorjev trg 9a
61270 Litija
tel.: (061) 881-843

mali OGLASI

Zazidljivo parcelo ca. 1.000 m² ugodno prodam. Informacije na tel. 881-521.

Inštruiram angleščino in nemščino za osnovne in srednje šole. Pokličite po tel.: 882-366 popoldan!

V Litiji ali Šmartnem iščem ogrevano sobo ali garsonjero s sanitarijami. Ponudbe pod Solidno.

Med, kostonjev in cvetlični prodajam. Čebele so ga nabrale v ekološko čistem okolju Gabrovke.

Martin Blažič, Moravska gora 77, Gabrovka - tel.: 871-118.

SOZD MERCATOR-KIT, n.sub.o.

Kmetijska zadruga Litija

p.o. Litija

61270 Litija, Valvazorjev trg 3
telefon n.c. (061) 881 322, 881 157

Vsem občanom še zlasti pa našim članom in cenjenim kupcem želimo prijetne božične praznike in srečno novo leto 1992

Mercator Kmetijska zadruga Litija

Kmetijska zadruga GABROVKA - DOLE

„PRESAD“ - GABROVKA

Uprava: Gabrovka

Telefon: n.c. (061) 871 040

**KMETIJSKA
ZADRUGA
GABROVKA - DOLE,
GABROVKA
VAM ŽELI
VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO
LETO 1992**

AGROTEHNIKA - GRUDA
MESARIJA IN PREKAJEVALNICA LITIJA p. o.

61275 Šmartno pri Litiji, Slatna 1

telefon: 061-881-139

061-881-584

telefax: 061-881-584

**VESELE
PRAZNIKE
IN SREČNO
TER USPEŠNO
1992**

želi podjetje MIP Litija

KOVINA

Kovinsko predelovalno podjetje
61275 Šmartno pri Litiji
Tel.: 061/881-801 n.c. 881-645, 881-091

**OB 40-LETNICI KOVINE
ŽELIMO VSEM OBČANOM
IN POSLOVNIM PARTNER-
JEM VELIKO USPEHOV
V LETU 1992**

KOVINA

**GOSTINSKO
PODJETJE
LITIJ**

61270 LITIJ Cankarjeva 1, tel.: (061) 881-188

Poslovne enote:

Restavracija „Pošta“ Litija tel.: 881-188

Gostišče „Jerebov hram“ Litija tel.: 881-233

Gostišče „Kegljišče“ Litija tel.: 881-453

Gostišče „Majolka“ Šmartno tel.: 881-297

Gostišče „Valvasor“ Bogenšperk tel.: 881-296

*OBČANOM LITIJE
ŽELIMO SREČNE
BOŽIČNE PRAZNIKE TER
USPEŠNO IN ZDRAVO
NOVO LETO 1992
SE PRIPOROČAMO ZA OBISK
KOLEKTIV GPL*

INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA
PROIZVODNA ENOTA
ŠMARTNO

Šmartno pri Litiji

Industrija usnja Vrhnika, p.o.
61360 Vrhnika, Tržaška 31, Jugoslavija
Telefon: 061/752211
Telex: 31375, 31628
Fax: 751330

*VSEM OBČANOM
ŽELIMO
VESELO PRAZNOVANJE
BOŽIČNIH
IN NOVOLETNIH
PRAZNIKOV*

lesna industrija litija

želi vsem bralcem vesele in
zadovoljne božične praznike
ter uspešno novo leto 1992

**PRIPOROČAMO SE S SVOJIM
PROIZVODNIM PROGRAMOM:**

- žaganega in decimiranega lesa
- plemenitega furnija iglavcev in listavcev
- mizarske proizvodnje iz masivnega lesa (vratca za kuhinje)
- plošče in izdelki iz plexi stekla in poliestra.

DVORANA NA STAVBAH V LITIJ
**od 16. do 29. decembra vsak dan med 12. in
20. uro; sobote, nedelje že od 9. ure**

Sodelujejo: Nogavička Lj., Tekstilni izdelki Lj., Dar Zagorje, Mittex Maribor, Tetra Litija, Zlatar Litija, Tip top Kisovec, Snoopy Zagorje, Mercator Golovec, Magazin Litija, Eurotrade Zagorje, Galanterija Carmen Kranj, Medeja Litija, Texoles Velenje, ZOO center Adamovič Litija, Sporting Litija, Marjam Zagreb.

Vsak dan od 23. 12. dalje obiski dedka Mraza, vse dneve pa pester spremljajoči program ob 17. uri. Obiski lisic, kač in drugih živali . . . Za vse pa zanimiva božično-novoletna vas, pestro ponudbo ter ugodne sejemske cene izdelkov od A do Ž. Obiščite sejem čimvečkrat, presenečeni boste. **VSTOPNINE NI!**

LIPRA d.o.o.

Trgovina na debelo in drobno z živilskimi in neživilskimi izdelki

LITIJA, Kidričeva ul. 1
(spodnji prostori poslovne zgradbe Predilnice Litija)

V trgovini lahko po konkurenčnih cenah nabavite:

- moško, žensko in otroško perilo
- moške, ženske in otroške pižame
- moške, ženske in otroške srajce, bluze
- posteljina, prti, brisače
- trenirke
- moške, ženske in otroške bunde
- ženska krila
- pletenine
- moške, ženske in otroške nogavice
- metrsko blago

Delovni čas trgovine s tekstilom:
od ponedeljka do petka od 11. do 17. ure

prehrambene artikle in vse, kar potrebujete za osebno higieno.

Delovni čas trgovine z živili:
od ponedeljka do petka od 6. do 19. ure
ob sobotah od 6. do 12. ure

Prepričani smo, da imamo za vsak okus nekaj. Naše cene vam bodo zmanjšale vaš družinski proračun.

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE!

LIPRA d.o.o.

LIST d.o.o.

Trg na Stavbah 8, 61270 Litija

Vabimo k sodelovanju vse, ki bi pomagali zapolniti proste termine v dvorani na Stavbah v Litiji. Informacije po telefonu (061) 881-269 med 9. in 12. uro. Uradne ure za stranke v ponedeljek in petek od 11. do 12., ob sredah od 11. do 12. in od 16. do 18. ure pri blagajni dvorane na Stavbah v Litiji.

Gasilsko društvo Šmartno želi svojim krajanom in okoličanom vesele božične praznike, v novem 1992. letu pa obilo zdravja, osebnega zadovoljstva in sreče.

OPTIKA

POSLOVALNICA
MAISTROVA 10
LITIJA

IGOR CESTNIK

Cenjene stranke obveščamo o novem delovnem času:

PONEDELJEK	10.00-18.00
TOREK	8.00-16.00
SREDA	8.00-16.00
ČETRTEK	8.00-16.00
PETEK	10.00-18.00
SOBOTA	ZAPRTO

Vsak petek pregledi za očala od 14.00-18.00 ure. Pri nakupu novih očal brezplačen pregled vida.
Informacije po tel.: 0601/21-133

ABI d.o.o. LITIJA

Podjetje za vzdrževanje, investicijsko vzdrževanje in rekonstrukcije
Ljubljanska c. 14, LITIJA
Tel.: 061/881-236

Obveščamo vas, da naročila za razna popravila (vodovod, ogrevanje, električna, stavbno kleparstvo) sprejemamo neprekinjeno na telefon 881-236.

V najkrajšem času vas bomo poklicali ali obiskali in poskusili rešiti vaše težave.

SE PRIPOROČAMO!

Moški in ženski FRIZERSKI SALON

MAJDA BOLDIN
Litija, Grbinska 2

želi cenjenim strankam srečno in uspešno novo leto 1992 ter jim nudi 10 % novoletni popust od 15. do 31. decembra 1991 in 20 % popust na vse frizerske storitve vsak četrtek v mesecu od 1. januarja 1992 dalje.

Lokal je odprt neprekinjeno od 7.30 do 19. ure, telefon: 881-155

Pridite, pričakujemo vas!

AVTOGENI TRENING

ZIK, Delavska univerza Litija bo v januarju 1992 organizirala osnovni tečaj avtogenega treninga. Avtogeni trening je ena izmed uveljavljenih tehnik za sproščanje telesa in duševnosti. Razbremeniti vas napetosti in vas nauči ustrežneje reagirati na strese.

Tečaj bo predvidoma obsegal 8 seans po eno uro tedensko. Vodil ga bo dr. Marko Kolšek.

Prijave zbira Delavska univerza Litija vsak dan od 8. do 12. ure in od 15. do 16. ure, tel.: 881-182.

VABLJENI!

DANICA FRIŠKOVIC
Jerebova ul. 61270 LITIJA

OPTIKO

Delovni čas:

ob delavnikih: dopoldan in popoldan
v soboto: dopoldan

Cenjene stranke obveščamo, da smo v Litiji na Jerebovi ulici odprli

**šivanje, popravila
in prodaja oblačil**

METODA GRADIŠEK
Jerebova 3a
61270 Litija

Cenjene stranke obveščam, da sem odprla obratovalnico, kjer izdelam oblačila po meri za gospe in gospodične ter nudim popravila ženskih in moških oblačil.

DELOVNI ČAS

vsak dan od 8. do 13. ure in od 15. do 18. ure.

Diskontna prodajalna pijač in trgovina z mešanim blagom

STEKLENIČKA

Levstikova 5, Šmartno

želi vsem občanom vesele božične praznike in srečno novo leto 1992 ter se priporoča za obisk

Vsem občanom litijske občine želi vesele božične praznike in srečno novo leto 1992

PLETILSTVO ŽARKO

IZ SPODNJE JABLANICE

Merjenje krvnega pritiska

(bž) Občinska organizacija Rdečega križa Litija organizira v sodelovanju s krajevnimi organizacijami enkrat mesečno merjenje krvnega pritiska v že skoraj vseh krajevnih skupnostih. Vsak prvi četrtek poteka v Veliki Kostrevnici, drugi četrtek v Kresnicah in Jevnici, tretji v Javorju in zadnji četrtek v mesecu v Šmartnem. Vsako prvo nedeljo merijo pritisk na Primskovem in v Sobračah, drugo v Veliki Štangi, tretjo na Savi in četrto na Dolah, v prostorih litijskega Društva upokojeencev pa vsak drugi ponedeljek (na 14 dni). Omenjenim krajevnim skupnostim se bo kmalu pridružil še Polšnik.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

**IVANKE
ZUPAN**
iz Spodnjih Jelenj

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje in cvetje, gospodu župniku za lep obred in Zavrl Metodo za poslovljni govor.

Vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, najlepša hvala.

Sorodniki: hčerki Slavka z družino, Ludvika z možem in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice, sestre in tete

**FRANČIŠKE
OKORN**
iz Podroj 1

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vsa izrečena sožalja, prelepo cvetje in spremstvo na poslednji poti.

Hvala gospodu župniku za svečan obred svete maše in pogreb.

Vsi njeni

Zaman je bil tvoj boj,
vse upanje in trpljenje,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, žene, stare mame, sestre in tete

**MARIJE
BEVC**
z Mamolja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, sveče, izraze sožalja ter številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Se posebno se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem, govorniku za poslovljne besede in družini Rozina za pomoč.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob kruti izgubi žene in mamice

**JELKE
KIMOVEC**
iz Slivne 15

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste darovali cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se Lekarni Domžale, Slovenijalesu Ljubljana, kolektivu Smrkolj, Odboru projekta Vače, pevcem z Vač, godbi iz Moravč, g. župniku, gasilcem in govorniku, g. Lojzetu Osolniku.

Iskrena hvala vsem, ki jo imate v lepem spominu.

Žalujoči: mož Jane, sin Miloš, hčerka Janja, mama, brata, sestra, Zbalovi in vsi NJENI

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta, dedka in pradedka

JANEZA GRILCA st.

Plezetovega ata iz Klenika

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste z nami sočustvovali, darovali cvetje in sveče ter ga popremili na njegovi zadnji poti.

Hvala osebju ZD Litija za pomoč v njegovi težki bolezni.

Toplo se zahvalujemo tudi gospodu župniku Povšnarju za lepo opravljen obred, Moškemu pevskemu zboru z Vače za lepe pesmi in govorniku KS Vače, g. Juvanu za izrečene besede slovesa.

Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki in usodni bolezni nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ ŠTEMPIHAR

iz Preženjskih njiv 5

Iskreno se zahvalujemo osebju ZD Litija, sosedu Slavku Slugi ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga obiskovali in pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala delavcem KZ Gabrovka – Dole, obrat Dolka in Metal lesa iz Radeč, KS Dole, pevcem s Polšnika, g. župniku za lepo opravljen obred in govorniku Metodu Zavrlu za poslovilne besede.

Žalujoči: žena Štefka, hčerka Ema z družino, sin Vinko ter bratje in sestre z družinami

*Usodi nisi sam gospod
pospravi vse,
pripravi se:
ne veš, kdaj treba bo na pot.
(O Župančič)*

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega moža, očeta, sina,
dedka brata in strica

FRANCIJA PEČARJA ml.

iz Jevnice

se najiskreneje zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem sosedom in znancem za nesebično pomoč, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zahvala velja tudi g. župniku za lepo opravljen obred, pevcem KUD Jevnica, g. Setničarju za odigrano »Tišino«, g. Evi Kovič za poslovilne besede in GD Jevnica za častno stražo.

Hvala vsem, ki ste bili z nami v najtežjih trenutkih in nam blažili srčno bol.

Vsi njegovi

*Nikoli ne boš vedela,
kako smo trpeli s teboj,
nikoli ne boš vedela,
kako srce joče za teboj.*

V SPOMIN

Mineva 2 leti, odkar nas je zapustila naša ljubljena

MAJDA ELTRIN

Življenje teče naprej, v naših srcih pa ostaja bolečina.

Vsi njeni

V SPOMIN

*Rana v srcu pa ne mine,
vedno znova krvavi.
(Simon Jenko)*

16. decembra 1991 sta minili dve žalostni leti, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga, dobra žena, mati, babica, sestra in teta

IVANKA MOČNIK

13. 5. 1925, roj. Škerjanec
Ribče 55

Pogrešamo te, tako pušto in prazno je brez tebe.
Hvala ti za vse, kar si nam bila in kar si nam dala.

Vsi tvoji

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi dragega moža,
očeta, brata in strica

CVETA PAJKA

iz Litije

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste z nami sočustvovali, izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala pevcem, trobentaču, Postaji milice, družini Balant in gospodu župniku za poslovilne besede ter lepo opravljen pogrebni obred.

Žalujoči: žena Zinka, sinova Boris in Mitja, brat Ferdo s Tatjano in Kajo ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega
očeta

MIRKA ARSEVA

iz Litije

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom in znancem za darovano cvetje, sveče, izrečeno sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hvala osebju Onkološkega inštituta Ljubljana in Zdravstvenega doma Litija, Lovski družini Polšnik ter Lesni industriji Litija

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

FRANCU TOMCU

iz Velike Preske

*Minilo je leto dni 7. 12. 1991, odkar te več ni,
sam sebi nisi verjel,
da boš kdaj za vedno odšel,
a prišel je trenutek,
da si moral oditi
in se več živ ne vrniti.
Sedaj v črnem grobu spiš,
in se več ne zbudiš,
a spomini so ostali nate
med nami:*

žena Ljudmila, otroci Jožica, Viktor, Franci z družinami ter Vojko z Gordano in sestri Pepca in Štefka z družinami

ŠPORT IN REKREACIJA

Košarka: 2. SKL – Zahod (člani)

KK ALPKOMERC TOLMIN : KK LITIJA 104 : 81 (40 : 26)

Litijani so nastopili brez štirih igralcev in se favorititu v boju za prvo mesto dobro upirali. Pet minut pred koncem tekme so morali s petimi osebnimi napakami zapustiti igrišče Šepec, Pavliha, Mirtič in Sadar. Domačini so to izkoristili in zmagali z razliko 17 košev.

KK LITIJA : KK »ISKRA« NOVA GORICA 85 : 101 (38 : 41)

Domačini so se predstavili kot slabi igralci, saj ni bilo igralca, ki bi bil razpoložen za igranje. Dokaz temu je tudi rezultat.

KK »KRAŠKI ZIDAR« SEŽANA : KK LITIJA 102 : 67 (45 : 42)

V prvem polčasu so igrali Litijani odlično in vseskozi vodili. V začetku drugega polčasa devet minut niso dosegli nobenega koša. Domačini so to izkoristili in povedli s 23 točkami razlike. Pri Litijanih se je v drugi minuti tekme poškodoval eden najboljših igralcev Igor Soršak.

KK LITIJA : KK KOKRA – LIPJE 62 : 82 (30 : 37)

Razlika v koših ne kaže realnega stanja na igrišču. Do sredine drugega polčasa je bil rezultat vseskozi izenačen. Nato je igralcem Litije v obrambi zmanjkalo moči. Gostje so to izkoristili in zaslužno zmagali.

Po 10. kolu so Litijani na 10. mestu prvenstvene lestvice z 12 točkami.

Karolina Šušteršič

Košarka: 2. SKL – Zahod (članice)

KK LITIJA : KK NOVO MESTO 58 : 91 (27 : 50)

Domače igralke so proti favoriziranim gostjam visoko izgubile. Slabo so igrale v prvem polčasu, medtem ko so druga izgubile le za 10 točk. Pri domačinkah se je najbolje izkazala Nataša Kukovica.

KK ŠENTVID : KK LITIJA 65 : 34 (39 : 17)

Košarkarice Litije so gostovale v Ljubljani, kjer so zaslužno visoko izgubile. V drugem polčasu so pokazale veliko borbenosti in so igrale dokaj solidno.

KK VRHNIKA : KK LITIJA 70 : 69 (36 : 41)

Litijanke so praktično vodile celo tekmo, dve minuti pred koncem je bil rezultat 69 : 62, nato pa so zgrešile štiri proste mete in dve podaji. Domačinke so to izkoristile in v zadnjih sekundah dosegle zmago.

Po 3. kolu so litijske košarkarice na 4. mestu prvenstvene lestvice s 3 točkami.

Karolina Šušteršič

KK Smelt Olimpija : KKS Slobodna Dalmacija 81 : 77 (44 : 42)

V novi športni dvorani v Litiji je KK Litija organiziral pravi spektakel, odigra- na je bila prva meddržavna košarkaška tekma. Pomerila sta se nekdanja jugoslo-

vanska ligaša Smelt Olimpija iz Ljubljane in trikratni evropski prvak Slobodna Dalmacija (prej Jugoplastika, Pop 84) iz Splita.

V predtekmi so se pomerili pionirji in pionirke. Tekma se je pričela s pozdravnim govorom litijskega župana, igranjem himen obeh držav, predstavitev igralcev in izročitvijo spominskih daril iz rok Mirka Kaplje.

V zelo izenačeni tekmi so bili boljši igralci iz Ljubljane. Pri ljubljancih sta bila najboljša Kotnik in domačin Hauptman. Pri Slobodni Dalmaciji pa Peraso- vič.

Gledalcem (bilo jih je ca. 460) sta se predstavila tudi dva zelo kvalitetna ameriška profesionalna igralca, ki nastopata za Sličane, Richardson in Lopez.

Čisti dohodek tekme je bil namenjen za pomoč žrtvam agresije na Hrvaškem.

Igralci in vodstvo Slobodne Dalmacije Split so bili zelo zadovoljni s sprejemom pri nas, in so obljubili, da še pridejo.

Karolina Šušteršič

Nogomet

Moštva nogometnih ekip LITJA, APNAR in ENOTNOST tudi letos tekmujejo v Medobčinski nogometni ligi Ljubljana, in to različno uspešno, čeprav so bili cilji posameznih ekip verjetno drugačni.

Nogometni klub Litija, ki se že vrsto let bori za sam vrh MNZ Ljubljana, je pristal po jesenskem delu na sicer solidnem 3. mestu, kar pa nikakor ni cilj omenjene ekipe. Cilj je bil jesenski naslov, in to predvsem zaradi tega, ker je pokroviteljstvo prevzel g. Marko Kovač, gostilničar iz Litije; klub se je okreplil pred začetkom jesenskega dela prvenstva z novimi igralci, nekateri pa so se ponovno vključili v redni proces treningov. Vse je sicer teklo po načrtu, žal pa je bila prelomna tekma v Jevnici, ki jo je izgubil s 3 : 0 p.f. zaradi napada na sodnika.

Spomladanski del prvenstva bo še dolg, skupaj še 13 kol in lahko se še vse nadoknadi, saj nevsezadnje 3 točke, kolikor zaostaja za vodečo ekipo TABOR, ni nedosegljivo. Verjetno pa bo treba urediti v zimskem obdobju marsikatero zadevo v zvezi z organiziranostjo kluba, saj samo želje bodo verjetno premalo za doseg končnega cilja.

Enotnost iz Jevnice je pred prvenstvom verjetno pričakovala boljšo uvrstitev, kot jo je dosegla s 13. me-

stom. Ekipa je verjetno sposobna doseči veliko več, saj je na nekaterih tekmah to tudi dokazala.

Mlada ekipa Apnarja iz Kresnice, žal, pristala na zadnjem mestu, saj verjetno s tako mlado ekipo, ki jo vodi izkušeni g. Rajko Knežević, ni mogla več pričakovati. Vsekakor pa ni še nič izgubljenega za obstoj v ligi, saj je tudi ta ekipa pokazala, da zna igrati, in to uspešno, verjetno pa bo z dobrimi pripravami v zimskem obdobju, to spomladi tudi dokazala.

Skratka, vse tri ekipe čaka trdo delo v zimskih pripravah, tako ekipi Litije za vrh lestvice, obe ostali ekipi pa za obstoj v ligi.

S tekmovanjem so zaključili tudi mladinci in pionirji vseh treh ekip in prav je, da predstavimo tudi njihove dosežke oziroma uvrstitve.

Pri mladincih se je ekipa Enotnosti uvrstila na 4. mesto (5 točk), ekipa Apnarja pa je zasedla 5. mesto (4 točke).

Starejše pionirje ima samo Litija, in sicer so osvojili 5. mesto in dosegli 7 točk.

Pri mlajših pionirjih so Litijani pristali na 6. mestu (12 točk), Kresničani (Apnar) pa so deseti (3 točke).

Mirko Plaznik

LESTVICE – ČLANI:

1. TABOR - 69	13	9	3	1	20 : 7	(+13)	21
2. B. KRAJINA	13	8	4	1	23 : 8	(+15)	20
3. LITJA	13	8	2	3	24 : 19	(+5)	18
4. CEDAM - DOB	13	8	1	4	27 : 13	(+14)	17
5. RADOMLJE	13	6	3	4	14 : 13	(+1)	15
6. KAMNIK	13	6	2	5	16 : 15	(+1)	14
7. JEŽICA	13	5	3	5	17 : 13	(+4)	13
8. ŠMARTNO	13	4	4	5	20 : 22	(-2)	12
9. MENGROS	13	3	5	5	16 : 14	(+2)	11
10. IHAN	13	5	1	7	16 : 22	(-6)	11
11. USNJAR - V	13	3	4	6	9 : 21	(-12)	10
12. KOLPA	13	2	4	7	16 : 31	(-15)	8
13. ENOTNOST - J	13	2	3	8	9 : 21	(-12)	7
14. APNAR	13	1	3	9	10 : 28	(-18)	5

Tek na smučeh

V primeru ugodnih zimskih razmer bo TVD PARTIZAN LITJA organiziral tek na smučeh. Proge se bodo potegnile strojno in bodo pripravljene za klasični in prosti slog.

Občani bodo o pripravljenih progah pravočasno seznanjeni.

Predvidene lokacije:
GRADIŠKE LAZE
LITIJSKO POLJE
GRAŠKA DOBRAVA
GRMAČE

TVD PARTIZAN LITJA

GLASILO OBČANOV

Ustanoviteljica: Skupščina občine Litija. Predsednik časopisnega sveta: Mirko Kaplja. Ureja uredniški odbor: Mija Bernik, Stane Črne, Vera Dušak, Lojze Erjavec, Vida Klemenčič, Simona Frankl, Anuška Potisek, Irena Prašnikar, Iva Slabe in Boris Žužek (glavni in odgovorni urednik). Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Tisk: Aleksander Jovanovič, Litija. Izdajatelj: Prelest d.o.o. Ljubljana, Titova 37. Naslov uredništva: Skupščina občine Litija, Jerebova 14, za Glasilo občanov. Nenaročenih fotografij in rokopisov ne vračamo. Časopis prejema vsa gospodinjstva brezplačno na dom.